

МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

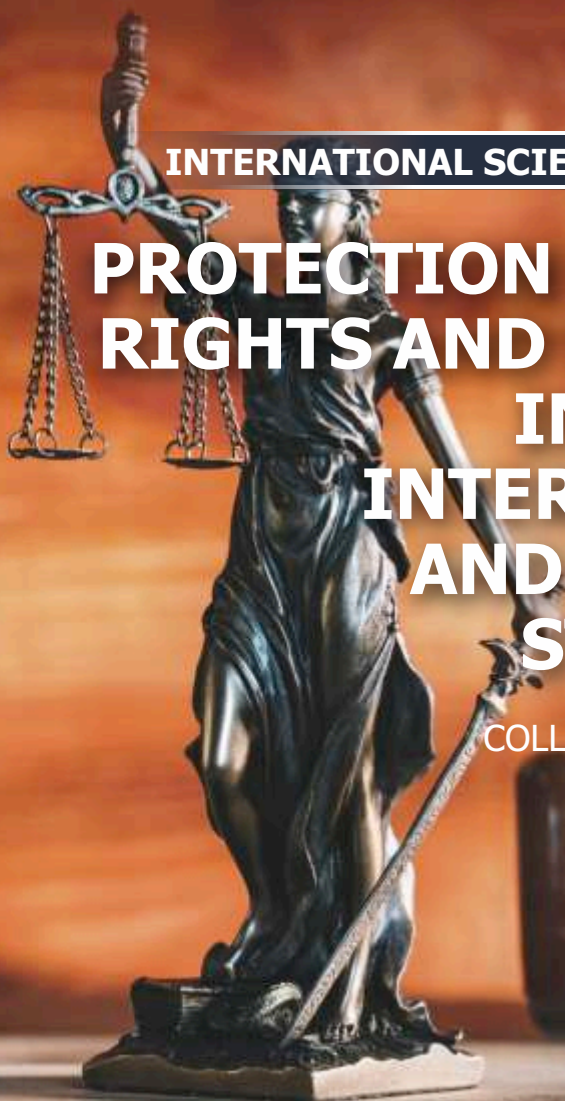
**ЗАШТИТА ЉУДСКИХ
ПРАВА И СЛОБОДА
У СВЕТЛУ
МЕЂУНАРОДНИХ
И НАЦИОНАЛНИХ
СТАНДАРДА**

ЗБОРНИК САЖЕТАКА

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**PROTECTION OF HUMAN
RIGHTS AND FREEDOMS
IN LIGHT OF
INTERNATIONAL
AND NATIONAL
STANDARDS**

COLLECTION OF SUMMARIES

2022.

Универзитет у Приштини
са привременим седиштем у Косовској Митровици
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
Међународна научна конференција
„ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА У СВЕТЛУ
МЕЂУНАРОДНИХ И НАЦИОНАЛНИХ СТАНДАРДА“

University of Priština in Kosovska Mitrovica

FACULTY OF LAW

International Scientific Conference

**“PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS IN LIGHT OF
INTERNATIONAL AND NATIONAL STANDARDS”**

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

UNIVERSITY OF PRIŠTINA IN KOSOVSKA MITROVICA
FACULTY OF LAW

Међународна научна конференција / International Scientific Conference

„ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА У СВЕТЛУ
МЕЂУНАРОДНИХ И НАЦИОНАЛНИХ СТАНДАРДА“
“**PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS IN LIGHT OF
INTERNATIONAL AND NATIONAL STANDARDS**”

ЗБОРНИК САЖЕТАКА
COLLECTION OF SUMMARIES

Међународна научна конференција одржана је 20. маја 2022. године на
Правном факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем
у Косовској Митровици

The International Scientific Conference was held on 20th May 2022 at the
Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica

Косовска Митровица / Kosovska Mitrovica, 2022.

Универзитет у Приштини / University of Priština
са привременим седиштем у Косовској Митровици / in Kosovska Mitrovica

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ / FACULTY OF LAW

Међународна научна конференција / International Scientific Conference

ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА У СВЕТЛИЈУ

МЕЂУНАРОДНИХ И НАЦИОНАЛНИХ СТАНДАРДА“

**“PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS IN LIGHT OF
INTERNATIONAL AND NATIONAL STANDARDS”**

Издавач / Publisher

Правни факултет Универзитета у Приштини
Лоле Рибара 29, 38220 Косовска Митровица
University of Priština, Faculty of Law
38220 Kosovska Mitrovica, 29 Lole Ribara st.
+381.28.425.336, www.pra.pr.ac.rs

За издавача / For the Publisher

Проф. др Душанка Јововић, декан / Prof. dr Dušanka Jovović, Dean

Главни и одговорни уредник/ Editor-in-Chief

Проф. др Драган Благић, ванредни професор / Prof. dr Dragan Blagić,
Associate Professor

Заменик главног и одговорног уредника / Deputy Editor-in-Chief

Доц. др Невена Миленковић / Doc. dr Nevena Milenković

Секретар Уређивачког одбора / Editorial Board Secretary

Асс. Милица Миџовић / Milica Midžović, Teaching Assistant

Издавачки савет / Editorial Council

Prof. dr Gabor Hamza,
Eötvös Loránd University, Full Member of the Hungarian Academy of
Sciences, Budapest, Hungary;
Проф. др Барбара Новак,
редовни професор Универзитет у Љубљани, Правни факултет, Љубљана,
Словенија;
Dr Valerio Massimo Minale,
Assistant Professor, Università degli Studi di Napoli Federico II,
Napoli, Italy;
Проф. др Горан Марковић,
редовни професор,
Универзитет у Источном Сарајеву, Правни факултет, Пале, Република
Српска, Босна и Херцеговина

**Уредништво
Editorial Board**

Међународни научни одбор / International Editorial Board

- Prof. dr Victoria Serzhanova,
Habilitation Doctor of Juridical Sciences, Institute of Legal Sciences, Collegium
of Social Sciences, Rzeszow University, Poland;
- Prof. dr Tina Pržeska,
Faculty of Law Iustinianus Primus, “Ss. Cyril and Methodius” University in
Skoplje, North Macedonia;
- Dr Miklos Tihanyi,
Senior Lecturer, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement,
Budapest, Hungary;
- Prof. dr Maria Genrikhovna Reshnyak,
University of the MFA of Russia, Faculty of International Law Moscow State
University for International Relations (MGIMO);
- Prof. dr Ante Novokmet,
Associate Professor, University „J. J. Strossmayer“ Osijek, Faculty of Law,
Croatia

**Чланови Уредништва из Републике Србије
Members of the Editorial Board from the Republic of Serbia**

- Проф. др Борис Беговић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду;
- Проф. др Слободан Орловић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду;
- Проф. др Дарко Симовић,
редовни професор Криминалистичко-полицијског Универзитета,
Проф. др Предраг Димитријевић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Нишу;
- Проф. др Љубомир Митровић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици;
- Проф. др Олга Јовић-Прлаиновић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици;
- Проф. др Слободанка Перић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици;
- Проф. др Љубинка Ковачевић,
редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду;

Проф. др Андреја Катанчевић,
ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду;
Проф. др Дарко Димовски,
ванредни професор Правног факултета Универзитета у Нишу;
Др Милица Колаковић-Бојовић,
виши научни сарадник, Институт за криминолошка и социолошка
истраживања у Београду;
Проф. др Дејан Мирковић,
ванредни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици;
Проф. др Јелена Беловић,
ванредни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици;
Проф. др Огњен Вујовић,
ванредни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици;
Проф. др Здравко Грујић,
ванредни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици;
Проф. др Бојан Бојанић,
ванредни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици;
Проф. др Саша Атанасов,
ванредни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у Косовској Митровици;
Доц. др Душко Челић,
доцент Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици;
Доц. др Срђан Радуловић,
доцент Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим
седиштем у Косовској Митровици;

Prof. dr Boris Begović,
Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Belgrade;
Prof. dr Slobodan Orlović,
Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Novi Sad;
Prof. dr Darko Simović,
Full-time Professor at the University of Criminal Investigation and Police
Studies;
Prof. dr Predrag Dimitrijević,
Full-time Professor at the University of Niš, Faculty of Law;
Prof. dr Ljubomir Mitrović,

Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica;
Prof. dr Ogla Jović-Prlainović,
Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica;
Prof. dr Slobodanka Perić,
Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica;
Prof. dr Ljubinka Kovačević,
Full-time Professor at the Faculty of Law, University of Belgrade;
Prof. dr Andreja Katančević,
Associate Professor at the Faculty of Law, University of Belgrade;
Prof. dr Darko Dimovski,
Associate Professor at the Faculty of Law University of Niš;
Dr Milica Kolaković-Bojović,
Senior Research Associate, Institute for Criminological and Sociological Research in Belgrade;
Prof. dr Dejan Mirović,
Associate Professor at the Faculty of Law University of Priština in Kosovska Mitrovica;
Prof. dr Jelena Belović,
Associate Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica;
Prof. dr Ognjen Vujović,
Associate Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica;
Prof. dr Zdravko Grujić,
Associate Professor at the Faculty of Law, University of Priština Kosovska Mitrovica;
Prof. dr Bojan Bojanić,
Associate Professor at the Faculty of Law, University of Priština Kosovska Mitrovica;
Prof. dr Sasa Atanasov,
Associate Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica;
Doc. dr Dusko Čelić,
Assistant Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica;
Doc. dr Srđan Radulović,
Assistant Professor at the Faculty of Law, University of Priština in Kosovska Mitrovica

Дизајн корица / Cover designer:
Димитрије Милић / Dimitrije Milić

Штампа / Printed by:
Кварк, Краљево / Kvark, Kraljevo

Тираж / Number of prints
40

ISBN

ISBN 978-86-6083-082-3

Садржај / Content

Штампање овог Зборника помогло је Министарство просвете, науке
и технолошког развоја Републике Србије

The Ministry of Education, Science and Technological Development
participated in the coverage of publishing costs.

Ставови и закључци изнети у чланцима су ставови њихоцих аутора и не изражавају мишљење Издавачког савета и Уредништва

The views on conclusions expressed in the papers are the personal views of their authors and do not express the opinion of the Publishing Council and the Editorial Board

САДРЖАЈ / CONTENT

КРИВИЧНОПРАВНА НАУЧНА ОБЛАСТ CRIMINAL LAW SCIENTIFIC FIELD

1. Академик др Миодраг СИМОВИЋ, др Владимир СИМОВИЋ
ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ СТЕЧЕНЕ
ИЗВРШЕЊЕМ КРИВИЧНОГ ДЕЛА У БиХ: МЕЂУНАРОДНИ
СТАНДАРДИ И ПРАКСА ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА
ПРАВА И УСТАВНОГ СУДА БиХ 24
CONFISCATION OF PROPERTY GAINED BY COMMITTING
A CRIMINAL OFFENSE IN BiH: INTERNATIONAL STANDARDS
AND PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN
RIGHTS AND THE CONSTITUTIONAL COURT OF BiH
2. Др Марија ГЕРНИКХОВНА РЕШНИАК 26
О НЕКИМ ИЗАЗОВИМА ПРЕТПОСТАВКЕ НЕВИНОСТИ КАО
ПИТАЊИМА ЗАШТИТЕ ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА
ON SOME CHALLENGES TO THE PRESUMPTION OF
INNOCENCE AS HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS
PROTECTION ISSUE
3. Dr Miklos Tihanyi 28
ЕФИКАСНОСТ ЗАТВОРА У МАЂАРСКОЈ У ВЕЗИ СА
ОСТВАРИВАЊЕМ ВЕРСКИХ ПРАВА ОСУЂЕНИКА
THE EFFICIENCY OF FAITH BASED PRISON IN HUNGARY
4. Др Бранислав РИСТИВОЈЕВИЋ, др Иван МИЛИЋ 30
ПОЈАМ МИРА У РАДУ МЕЂУНАРОДНОГ КРИВИЧНОГ
ТРИБУНАЛА ЗА БИВШУ ЈУГОСЛАВИЈУ: ПОМИРЕЊЕ
УПРКОС ПРАВДИ
THE CONCEPT OF PEACE IN THE WORK OF THE
INTERNATIONAL CRIMINAL TRIBUNAL FOR THE
FORMER YUGOSLAVIA: RECONCILIATION DESPITE JUSTICE
5. Др Душица МИЛАДИНОВИЋ СТЕФАНОВИЋ 34
КРИВИЧНОПРАВНА ЗАШТИТА РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВА
CRIMINAL LAW PROTECTION OF REPRODUCTIVE RIGHTS

6. Др Милица КОЛАКОВИЋ–БОЈОВИЋ
СУДСКА ЗАШТИТА ДЕЦЕ ЖРТАВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
CHILD VICTIMS AND JUDICIAL PROTECTION IN SERBIA 36
7. Др Дарко ДИМОВСКИ
АНТИСЕМИТИЗАМ И ЕВРОПСКИ МЕХАНИЗМИ ЗАШТИТЕ
ANTI-SEMITISM AND EUROPEAN PROTECTION MECHANISMS 8
8. Др Здравко ГРУЈИЋ
НОРМАТИВНО РЕГУЛИСАЊЕ ПРАВА ЖРТАВА
КРИВИЧНИХ ДЕЛА
NORMATIVE REGULATION OF THE RIGHTS OF
VICTIMS OF CRIMES 40
9. Др, Божидар ОТАШЕВИЋ, др Саша АТАНАСОВ,
Небојша ВУЈАДИНОВИЋ
СВЕДОЧЕЊЕ ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА У КРИВИЧНОМ
ПОСТУПКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
TESTIMONY OF VICTIMS OF HUMAN TRAFFICKING IN CRIMINAL
PROCEEDINGS OF THE REPUBLIC OF SERBIA 42
10. Др Иван ИЛИЋ, Драгана МИЛОВАНОВИЋ
СЛОБОДА МИРНОГ ОКУПЉАЊА У УСЛОВОМА ПАНДЕМИЈЕ
FREEDOM OF PEACEFUL ASSEMBLY
IN THE TIME OF PANDEMIC 44
11. Dr Ivana LUKNAR
INTERNATIONAL AND NATIONAL CYBER SECURITY
STANDARDS 46
МЕЂУНАРОДНИ И НАЦИОНАЛНИ СТАНДАРДИ САЈБЕР
БЕЗБЕДНОСТИ
12. Др Владимир ШЕБЕК, Горан ЛУКИЋ
ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА – ЛИШЕЊЕ
СЛОБОДЕ ОД СТРАНЕ ПОЛИЦИЈЕ
PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS - DEPRIVATION
OF FREEDOM BY THE POLICE 48

13. Бранко ЛЕШТАНИН, др Жељко НИКАЧ
ПРАВНА УРЕЂЕНОСТ У ОБЛАСТИ ПРИВАТНЕ БЕЗБЕДНОСТИ У
СРБИЈИ И ХРВАТСКОЈ: УПОРЕДНИ ПОГЛЕД 50
PRIVATE SECURITY REGULATION IN SERBIA AND CROATIA:
COMPARATIVE VIEW
14. Др Данијела СПАСИЋ
МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ О НАСИЉУ У ПОРОДИЦИ
И ЊИХОВА ПРИМЕНА У РЕПУБЛИЦИ 52
СРБИЈИ – ИСТАНБУЛСКА КОНВЕНЦИЈА
INTERNATIONAL STANDARDS ON DOMESTIC VIOLENCE
AND THEIR APPLICATION IN THE REPUBLIC OF
SERBIA: ISTANBUL CONVENTION
15. Жарко КЕШАНСКИ
ИЗВРШЕЊЕ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОБАВЕЗНОГ
ПСИХИЈАТАРСКОГ ЛЕЧЕЊА АЛКОХОЛИЧАРА 54
КРОЗ ПРАКСУ СПЕЦИЈАЛНЕ БОЛНИЦЕ
EXECUTION OF SECURITY MEASURES OF OBLIGATORY
TREATMENT OF ALCOHOLICS THROUGH THE PRACTICE
OF THE SPECIAL HOSPITAL
16. Александра ТОРОМАН
СТАТУС И ПРАВА ДЕЦЕ У ОРУЖАНИМ СУКОБИМА 56
ЈАВНОПРАВНА НАУЧНА ОБЛАСТ
STATUS AND RIGHTS OF CHILDREN IN ARMED CONFLICTS
PUBLIC LAW SCIENTIFIC FIELD
17. Др Слободан ОРЛОВИЋ
УСТАВНЕ ПРОМЕНЕ О СРПСКОМ ПРАВОСУЂУ 58
ИЗ 2022. ГОДИНЕ – КРИТИЧКИ ОСВРТ
CONSTITUTIONAL CHANGES ON SERBIAN JUDICIARY
IN 2022 - A CRITICAL REVIEW

18. Др Нада РАДУШКИ
 ЗАШТИТА ЉУДСКИ И МАЊИНСКИХ ПРАВА
 РОМА – МЕЂУНАРОДНА И НАЦИОНАЛНА РЕГУЛАТИВА 62
 NORMATIVE REGULATION OF ROMA MINORITY RIGHTS
 AT THE INTERNATIONAL AND NATIONAL LEVEL
19. Др Гордана ГАСМИ, Др Мина ЗИРОЈЕВИЋ, Др Момир ГРАХОВАЦ
 ПРАВНИ ПРИНЦИПИ ЕВРОПСКЕ ПОВЕЉЕ О ЉУДСКИМ 64
 ПРАВИМА И ЗНАЧАЈ ЗА ЗАПАДНИ БАЛКАН
 LEGAL PRINCIPLES OF THE EUROPEAN UNION ON HUMAN
 RIGHTS AND SIGNIFICANCE FOR THE WESTERN BALKANS
20. Др Драган БАТАВЕЉИЋ, др Ратомир АНТОНОВИЋ, Драган ИЛИОСКИ
 ПОЛИТИЧКА КОРУПЦИЈА КАО БИТАН ФАКТОР 66
 КРШЕЊА ЉУДСКИХ ПРАВА
 POLITICAL CORRUPTION AS AN IMPORTANT FACTOR
 OF HUMAN RIGHTS VIOLATIONS
21. Др Владимир ЂУРИЋ
 УСТАВНА ГАРАНТИЈА ДОСТИГНУТОГ НИВОА ЉУДСКИХ И 68
 МАЊИНСКИХ ПРАВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ
 CONSTITUTIONAL GUARANTEE OF THE ATTAINED LEVEL OF
 HUMAN AND MINORITY RIGHTS IN THE REPUBLIC OF SERBIA
22. Др Биљана ТОДОРОВА
 ПРАВО НА СОЦИЈАЛНУ СИГУРНОСТ – НОРМАТИВНИ
 САДРЖАЈ И УСЛОВИ ЗА ЕФИКАСНО УЖИВАЊЕ И ЗАШТИТУ У 70
 РЕПУБЛИЦИ СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
 THE IMPACT OF COVID-19 ON SOCIAL INSURANCE COVERAGE
 IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA
23. Др Мијодраг РАДОЈЕВИЋ
 НЕЗАВИСНИХ КОНТРОЛНИХ ТЕЛА И ИНСТИТУЦИЈА 72
 У ЗАШТИТИ ЉУДСКИХ ПРАВА
 INDEPENDENT CONTROL BODY AND INSTITUTIONS AND
 PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS

24. Др Зоран ЈОВАНОВСКИ
 ВРСТЕ УПРАВНИХ АКТА У РСМ 74
 TYPES OF ADMINISTRATIVE ACTS IN NRM
25. Др Бојан БОЈАНИЋ
 УСТАВНОПРАВНИ ОКВИР РЕФЕРЕНДУМА
 У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ 76
 CONSTITUTIONAL LEGAL FRAMEWORK OF
 THE REFERENDUM IN THE REPUBLIC OF SERBIA
26. Др Милица КОВАЧЕВИЋ, Др Бранислава ПОПОВИЋ ЋИТИЋ,
 Лидија БУКВИЋ БРАНКОВИЋ 78
 ПРАВО НА ОБРАЗОВАЊЕ И ИДЕАЛ РАВНОПРАВНОСТИ
 THE RIGHT TO EDUCATION AND THE IDEAL OF EQUALITY
27. Ђорђе МАРКОВИЋ 80
 ЗАШТИТА СЛОБОДЕ ИЗБОРА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – ИЗБОРНА
 АДМИНИСТРАЦИЈА У СВЕТЛУ НОВИХ ИЗБОРНИХ ЗАКОНА
 FREEDOM OF ELECTION – NEW LEGISLATION IN REPUBLIC OF
 SERBIA
28. Стефан РАДОЈЧИЋ 82
 ПРАКСА УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ У ОЦЕЊИВАЊУ
 УСТАВНОСТИ МЕЂУНАРОДНИХ УГОВОРА
 JURISPRUDENCE OF CONSTITUTIONAL COURT OF
 THE REPUBLIC OF SERBIA IN DECIDING ON COMPLIANCE OF
 INTERNATIONAL TREATIES WITH THE CONSTITUTION
29. Јована МИСАИЛОВИЋ 84
 ПРАВО НА ШТРАЈК – ДЕРИВАТ ЕВОЛУЦИЈЕ ЉУДСКИХ ПРАВА
 THE RIGHT TO STRIKE - A DERIVATIVE OF THE EVOLUTION OF
 HUMAN RIGHTS
30. Ања БЕЗБРАДИЦА, Василије МАРКОВИЋ 86
 ТЕСТ (ОВИ) БАЛАНСИРАЊА И ОГРАНИЧЕЊЕ ПРАВА
 НА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА
 WEIGHING TEST(S) AND LIMITATION OF THE RIGHT TO ACCESS
 INFORMATION OF PUBLIC IMPORTANCE IN SERBIAN LAW

31. Милица МИЦОВИЋ
 ПОВРЕДА ПРАВА НА СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ
 ПРАВНОТЕОРИЈСКА, ИСТОРИЈСКОПРАВНА
 И ПРАВНОЕКОНОМСКА НАУЧНА ОБЛАСТ 88
 VIOLATION OF THE RIGHT TO TRIAL WITHIN A
 REASONABLE TIME THEORETICA LAWL, HISTORICAL
 LAW AND ECONOMIC LAW SCIENTIFIC FIELD
32. Др Саша БОВАН
 ХЕРМЕНЕУТИЧКИ РЕЛАТИВИЗАМ И СОЦИОЛОШКИ
 ХОЛИЗАМ У ТЕОРИЈИ ТУМАЧЕЊА ПРАВА 90
 HERMENEUTIC RELATIVISM AND SOCIOLOGICAL
 SCHOLISM IN THE THEORY OF INTERPRETATION OF LAW
33. Др Андреја КАТАНЧЕВИЋ
 НАЧЕЛО ПРЕДСТАВЉАЊА У РИМСКОМ
 ПРАВУ – ИСТОРИЈСКИ КОНТЕКСТ НАСТАНКА И ИЗАЗОВИ
 МОДЕРНОГ ЗАКОНОДАВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕТНЕ 92
 REPRESENTATION PRINCIPLE IN THE ROMAN
 LAW OF INHERITANCE
34. Др Валентина ЂОРЂЕВИЋ-ЦВЕТКОВИЋ
 СУЗБИЈАЊЕ ЕПИДЕМИЈЕ КРОЗ ИСТОРИЈУ 94
 COMBATING THE EPIDEMIC THROUGH HISTORY
35. Др Драгана ЋОРИЋ
 ДА ЛИ ПОСТОЈИ ГРАНИЦА ИЗМЕЂУ ЉУДСКИХ
 ПРАВА И СЛОБОДА И САМОВОЉЕ ПОЈЕДИНАЦА? 96
 IS THERE A BORDER LINE BETWEEN HUMAN RIGHTS AND
 FREEDOMS AND THE ARBITRARINESS OF INDIVIDUALS?
36. Др Лука БАТУРАН, др Стефан САМАРЦИЋ, Марија МИТРОВИЋ
 НЕОБРАЂЕНО ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ – УЗРОЦИ
 И РАЗМЕРЕ ПРОБЛЕМА И ПОСТОЈЕЋИ ПРАВИ ОКВИР 98
 UNCULTIVATED AGRICULTURAL LAND: CAUSES AND
 SCOPE OF THE PROBLEM AND THE EXISTING

37. Страхиња ОБРЕНОВИЋ
 ЗАШТИТА ЕНЕРГЕТСКИ УГРОЖЕНИХ ПОТРОШАЧА
 КРОЗ УВОЂЕЊЕ КАТЕГОРИЈЕ ЕНЕРГЕТСКОГ СИРОМАШТВА 100
 PROTECTION OF VULNERABLE ENERGY CONSUMERS
 THROUGH THE INTRODUCTION OF ENERGY POVERTY
38. Вукашин СТАНОЈЛОВИЋ 102
 НАСТАНАК АСТИО FUNERARIA
 ORIGIN OF *ACTIO FUNERARIA*
39. Александра МИТРОВИЋ
 ПОСТИЗАЊЕ СОЦИЈАЛНО - ЕКОНОМСКЕ ПРАВДЕ НА ПОЉУ
 РЕШАВАЊА ЕКОЛОШКИХ ПРОБЛЕМА 104
 ACHIEVING SOCIO-ECONOMIC JUSTICE IN THE FIELD OF
 SOLVING ENVIRONMENTAL PROBLEMS

ГРАЂАНСКОПРАВНА НАУЧНА ОБЛАСТ CIVIL LAW SCIENTIFIC FIELD

40. Др Гордана СТАНКОВИЋ, др Владимир БОРАНИЈАШЕВИЋ
 ОГРАНИЧЕЊЕ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ 106
 КАО ЉУДСКОГ ПРАВА
 LIMITATION OF LEGAL COMPETENCE AS A HUMAN RIGHT
41. Др Родна ЖИВКОВСКА, др Тина ПРЖЕСКА, Теа ЛАЛЕВСКА
 СТАТУС ЗАЛОЖНИХ ПОВЕРИЛАЦА ТОКОМ ПОСТУПКА ЗА
 ОСТВАРИВАЊЕ ЗАЛОЖНОГ ПРАВА У МАКЕДОНСКОМ ПРАВУ 108
 Dr Rodna ŽIVKOVSKA, dr Tina PRŽESKA, Tea LALEVSKA
 THE STATUS OF THE PLEDGE CREDITOR DURING THE
 REALIZATION OF THE RIGHT OF PLEDGE IN THE
 MACEDONIAN LAW
42. Др Олга ЈОВИЋ ПРЛАИНОВИЋ
 ЛИШЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА У КОНТЕКСТУ
 ПРАВА НА ПОРОДИЧНИ ЖИВОТ 110
 DEPRIVATION OF PARENTAL RIGHTS IN THE CONTEXT
 OF THE RIGHT TO RESPECT FAMILY LIFE

43. Др Зоран ЂИРИЋ, др Тамара ЂУРЂИЋ
МЕДИКО-ЛЕГАЛНИ АСПЕКТ ПОНИШТАЈА
УГОВОРА О ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ 112
MEDICO-LEGAL ASPECT OF ANNULMENT OF
LIFE-LONG MAINTENANCE CONTRACT DUE
TO LACK OF ALEATORYNES
44. Др Душко ЧЕЛИЋ
ЦРТИЦЕ О ОГРАНИЧЕЊИМА ПРАВА СВОЈИНЕ НА 114
КУЛТУРНИМ ДОБРИМА У ЗАКОНУ О КУЛТУРНОМ НАСЛЕЂУ
ABOUT RESTRICTIONS ON PROPERTY RIGHTS ON CULTURAL
PROPERTIES IN THE LAW ON CULTURAL HERITAGE
45. Др Данијела ПЕТРОВИЋ
МОГУЋНОСТИ УНАПРЕЂЕЊА ЕФИКАСНОСТИ 116
ПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА
POSSIBILITIES OF IMPROVING THE EFFICIENCY
OF CIVIL PROCEDURE
46. Др Ивана РАДОМИРОВИЋ
ОДНОС ПРАВА СВОЈИНЕ И ПРАВА НА ДОМ ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ 118
НАЦИОНАЛНИХ И МЕЂУНАРОДНИХ СУДОВА
RELATIONS BETWEEN OWNERSHIP RIGHT AND THE RIGHT
TO HOME FROM THE PERSPECTIVE OF THE NATIONAL
COURTS AND THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
- МЕЂУНАРОДНОПРАВНА, ПРИВРЕДНОПРАВНА НАУЧНА
ОБЛАСТ И ПРАВО ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ
INTERNATIONAL LAW, ECONOMIC LAW SCIENTIFIC FIELD
AND LAW OF THE EUROPEAN UNION
47. Др Бојан МИЛИСАВЉЕВИЋ
ТЕРИТОРИЈА И ТЕРИТОРИЈАЛНИ СПОРОВИ У 120
МЕЂУНАРОДНОМ ПРАВУ
TERRITORY AND TERRITORIAL DISPUTES IN
INTERNATIONAL LAW

48. Др Јелена ЋЕРАНИЋ ПЕРИШИЋ, Ива ТОШИЋ
РАЗВОЈ ЗАШТИТЕ ЉУДСКИХ ПРАВА У ПРАВНОМ
ПОРЕТКУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ 122
DEVELOPMENT OF HUMAN RIGHTS PROTECTION
IN THE EUROPEAN UNION LEGAL ORDER
49. Др Драгољуб ТОДИЋ
ЉУДСКА ПРАВА И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ 124
HUMAN RIGHTS AND CLIMATE CHANGE
50. Др Мирјана ГЛИНТИЋ
КЛАСИФИКАЦИЈА РИЗИКА КАО ОСНОВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ
У ПРАВУ ОСИГУРАЊА 126
RISK CLASSIFICATION AS A CAUSE OF DISCRIMINATION IN
INSURANCE LAW
51. Др Јелена БЕЛОВИЋ, Др Гордана ДАМЈАНОВИЋ
МЕЂУНАРОДНА АРБИТРАЖА И ПАТЕНТНИ СПОРОВИ 128
PATENT DISPUTES AND INTERNATIONAL ARBITRATION
52. Др Драган ДАКИЋ
РУДАРЕЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА: ПРАВО НА ДИГИТАЛНУ
ПИСМЕНОСТ 130
HUMAN RIGHTS MINING: Right to digital literacy
53. Јована БЛЕШИЋ
AUT DEDERE AUT JUDICARE IN INTERNATIONAL
AND DOMESTIC LAW 132
AUT DEDERE AUT JUDICARE У МЕЂУНАРОДНОМ
И ДОМАЋЕМ ПРАВУ
54. Јелена ЈАКШИЋ
СЛОБОДА КРЕТАЊА И ПРАКСА ЕВРОПСКОГ СУДА
ЗА ЉУДСКА ПРАВА 134
FREEDOM OF MOVEMENT AND PRACTICE OF THE
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

- 55. Јелена ЈОВАНОВИЋ**
ПОСТУПАК ЗАШТИТЕ ПРАВА И СЛОБОДА ПРОКЛАМОВАНИХ
ЕВРОПСКОМ КОНВЕНЦИЈОМ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА
ПРЕД ЕВРОПСКИМ СУДОМ ЗА ЉУДСКА ПРАВА 136
PROCEDURE FOR THE PROTECTION OF THE RIGHTS AND
FREEDOMS PROCLAIMED BY THE EUROPEAN CONVENTION
FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL
FREEDOMS BEFORE THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
- 56. Antoine MESMER**
ОДНОС ПРЕМА СРПСКОМ МЕНТАЛИТЕТУ – КОМПАРАТИВНА
АНАЛИЗА – историја и мит 138
ATTITUDE TOWARDS SERBIAN MENTALITY - COMPARATIVE
ANALYSIS - history and myth

Академик проф. др Миодраг Н. СИМОВИЋ*
Др Владимир М. СИМОВИЋ*

ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТЕ СТЕЧЕНЕ ИЗВРШЕЊЕМ
КРИВИЧНОГ ДЈЕЛА У БиХ: МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ И
ПРАКСА ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА И УСТАВНОГ
СУДА БиХ

Апстракт

Проблем организованог криминала достигао је и у Босни и Херцеговини забрињавајуће размјере. Огромна зарада коју остварују криминалне организације из својих незаконитих активности даје им моћи које доводе у опасност владавину права. С друге стране, мјере које су усвојене ради борбе против незаконито стечене економске моћи, нарочито мјера одузимања, могу бити од кључног значаја за успјешно вођење борбе против поменутих организација. Стога се не могу потцијенити одређене околности које су навеле законодавце у у Босни и Херцеговини да омогуће органима за провођење закона да предузме поменуте мјере. Међутим, у сваком предмету морају се поштовати права која су загарантована законом и међународним обавезама. У раду се разматра правни и институционални основ института одузимања незаконито стечене имовинске користи у Босни и Херцеговини. Након уводне ријечи разматрају се актуелни међународни и домаћи правни извори који уређују споменути материју. У трећем дијелу фокус је стављен на праксу Европског суда за људска права и Уставног суда Босне и Херцеговине. Истиче се да није задатак ових судова да преузму улогу домаћих судова. Прије свега је на домаћим органима власти, дакле на судовима, да ријеше проблеме тумачења домаћих закона и да процијене чињенице. При томе, државе имају широку слободу процјене при одабиру начина на који ће се борити с криминалом. Наглашено је и становиште ових судова да налог за запљену имовине подносилаца захтјева на темељу велике вјероватноће да је стечена незаконито - није супротан члану 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, тим више ако власници нису доказали супротно.

Кључне ријечи: одузимање имовинске користи, кривично дјело, правично суђење, право на имовину, Уставни суд Босне и Херцеговине, Европски суд за људска права.

* Потпредсједник Уставног суда БиХ, редовни професор Правног факултета Универзитета у Бихаћу и редовни члан Академије наука и умјетности БиХ, miodrag.simovic@ustavnisud.ba.

* Тужилац Тужилаштва БиХ и редовни професор Факултета за безбједност и заштиту Независног универзитета у Бањој Луци и Правног факултета Универзитета „Витез“ у Витезу, vlado_s@blic.net.

Academician Miodrag SIMOVIĆ, Ph.D

Vice-president of the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina, Full

Professor Professor of the Faculty of Law University of Bihac and Full

Member of the Academy of Sciences and Arts of Bosnia and Herzegovina

Vladimir M. SIMOVIĆ, Ph.D

Prosecutor of the Prosecutor's Office of Bosnia and Herzegovina and full

professor at the Faculty of Security and Protection, Independent University in

Banja Luka and Faculty of Law, University Vitez in Vitez

CONFISCATION OF PROPERTY GAINED BY COMMITTING A
CRIMINAL OFFENSE IN BOSNIA AND HERZEGOVINA:
INTERNATIONAL STANDARDS AND CASE LAW OF THE EUROPEAN
COURT OF HUMAN RIGHTS AND THE CONSTITUTIONAL COURT OF
BOSNIA AND HERZEGOVINA

Summary

The problem of organized crime has reached worrying proportions in Bosnia and Herzegovina as well. The enormous profits earned by criminal organizations from their illegal activities give them powers that jeopardize the rule of law. On the other hand, measures adopted to combat illegally acquired economic power, in particular confiscation measures, can be crucial for the successful fight against aforementioned organizations. Therefore, certain circumstances that led legislators in Bosnia and Herzegovina to allow law enforcement agencies to take aforementioned measures cannot be underestimated. However, in every case, the rights guaranteed by law and international obligations must be respected. The paper discusses legal and institutional basis of the institute of confiscation of illegally gained property in Bosnia and Herzegovina. After the introductory remarks, the current international and domestic legal sources that regulate the mentioned matter are discussed. The third part focuses on the case law of the European Court of Human Rights and the Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina. It is emphasized that it is not the task of these courts to take over the role of domestic courts. First of all, it is up to the domestic authorities, i.e. the courts, to solve the problems of interpretation of domestic laws and to assess the facts. In doing so, states have wide discretion in choosing how to fight the crime. The position of these courts is also emphasized that the order for confiscation of the applicants' property on the basis of high probability that it was acquired illegally – is not contrary to Article 1 of Protocol No. 1 to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, all the more so if the owners have not proven otherwise.

Key words: confiscation of property gain, criminal offense, fair trial, the right to property, Constitutional Court of Bosnia and Herzegovina, the European Court of Human Rights.

Др Марија ГЕРНИКХОВНА РЕШНИАК
Ванредни професор, Факултет за међународно право
Московски државни Универзитет за међународне односе
Москва, Русија

О НЕКИМ ИЗАЗОВИМА ПРЕТПОСТАВКЕ НЕВИНОСТИ КАО ПИТАЊИМА ЗАШТИТЕ ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА

Резиме

У овом чланку су приказани резултати истраживања о питањима појма и садржаја претпоставке невиности, као и настанку и каснијем развоју одговарајућег појма и принципа кривичног поступка. Поред тога, овај чланак садржи критичке примедбе аутора о поштовању закона у вези са одређеним категоријама грађана.

Кључне речи: претпоставка, невиност, принцип, гаранције, људска права.

Maria GERNIKHOVNA RESHYAK, Ph.D*

ON SOME CHALLENGES TO THE PRESUMPTION OF INNOCENCE AS
HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS PROTECTION ISSUE

Abstract

This article presents the study results on the issues of concept and content of presumption of innocence as well as the origins and subsequent development of the corresponding notion and principle of criminal proceedings. In addition, this article contains the author's critical remarks about compliance with legislation regarding specific categories of citizens.

Keywords: Presumption, innocence, principle, guarantees, human rights.

* Associate Professor, Moscow State Institute of International Relations (University) of the Ministry of Foreign Affairs, Faculty of International Law, m.reshnyak@odin.mgimo.ru

Др Миклос ТИХАНИИ*

ЕФИКАСНОСТ ЗАТВОРА У МАЂАРСКОЈ У ВЕЗИ СА ОСТВАРИВАЊЕМ ВЕРСКИХ ПРАВА ОСУЂЕНИКА

Резиме

Сврха овог рада је упознавање са ефектима и резултатима верске наставе у поправним установама у Мађарској. Рад затворске капеланије, као и промене у систему вредности затвореника су две кључне теме на које се ово истраживање фокусира. Аутор је извршио опсервације на лицу места и обавио интервјуе са затворским свештеницима у четири објекта. Поред тога, прикупио је податке користећи упитнике – скалу вредности Шалома Шварца – да би проценио скоро 100 затвореника који учествују у активностима верског образовања и других скоро 100 затвореника који не учествују. Поред ове две групе, аутор је користио исти упитник за процену готово 100-члане цивилне конгрегације као контролне групе. Може се закључити да верска настава може да утиче на њихове системе вредности и да их може померити из света криминала у свет религије. Вредности које наглашавају индивидуалну одговорност и интерес заједнице могу постати подвучене и наглашеније. Ови ефекти не показују никакву корелацију са почињеним злочинима. Истовремено, интензитет веронауке је релевантне и одлучујуће природе.

Кључне речи: верски затвор, систем вредности, религија, веронаука.

* Senior Lecturer, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Budapest, Hungary, tihanyi.miklos@uni-nke.hu

Miklós TIHANYI, Ph.D

Senior Lecturer, University of Public Service,

Faculty of Law Enforcement, Budapest, Hungary

THE EFFICIENCY OF FAITH BASED PRISON IN HUNGARY

Abstract

The purpose of this work is to introduce the effects and results of religious education in the correctional facilities in Hungary. The operation of the Prison Chaplaincy as well as the changes in the inmates' value systems are the two key topics this research focuses on. The author carried out on-site observations and conducted interviews with prison chaplains in four facilities. Additionally, he compiled data by using questionnaires – Shalom Schwartz's value scale – to assess nearly 100 inmates participating in religious education activities and other nearly 100 non-participating inmates. In addition to these two groups, the author used the same questionnaire to assess a nearly 100-member civilian congregation as a control group. It can be concluded that religious education may have an impact on their value systems and it is also capable of shifting them from the world of crime towards that of religion. Values emphasizing individual responsibility and community interest can become underlined and more accentuated. These effects show no correlation with the crimes committed. At the same time, the intensity of religious education is of relevant and decisive nature.

Key words: faith based prison, value system, religion, religion education.

Др Бранислав РИСТИВОЈЕВИЋ*
Др Иван МИЛИЋ*

ПОЈАМ МИРА У РАДУ МЕЂУНАРОДНОГ КРИВИЧНОГ ТРИБУНАЛА ЗА БИВШУ ЈУГОСЛАВИЈУ: ПОМИРЕЊЕ УПРКОС ПРАВДИ

Апстракт

Након скоро четврт века рада Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију време је да се сведу биланси његовог рада. Опште је познато да је основни разлог његовог оснивања и основна сврха његовог рада успостављање и одржавање мира у бившој Југославији. Стога је анализа начина на који се користи појам „мир“ у 25-огодишњем раду тзв. Хашког трибунала, као и анализа трансформације његовог садржаја, несумњиво одговарајући начин да се да оцена да ли је Трибунал успео да оствари задатак који је пред њега постављен. Прва могућност да се да одговор на постављено питање јесте да се анализира појам „мир“ кроз оптужнице и пресуде, будући да су ово две најважније врсте аката које се појављују у раду једног правосудног тела. Будући да овако нарочито основана институција, која колико год имала као непосредан задатак администрацију правосуђа (*administration of justice*), ипак има недвосмислено политички циљ, друга могућност да се да одговор на постављено питање је анализа употребе појма „мир“ у годишњим Извештајима о раду (*Report*) и полугодишњим Извештајима о имплементацији стратегије окончања рада Трибунала (*Completion Strategy Report*). У њима су сумирани резултати свих других неправосудних активности које је Трибунал предузимао у сврху остварења свог основног циља. И сумаран преглед оптужница и пресуда води закључку да је појам мира у њима потпуно запостављен и скрајнут. Он је присутан у пресудама у само 13 случајева од 70 који су вођени пред Трибуналом, док га нема нити у једној оптужници. Аутори закључују да не треба да чуди да је и у тих 13 случајева он сведен само на једну олакшавајућу околност приликом одмеравања казне.

* Редовни професор, Универзитет у Новом Саду, Правни факултет,
b.ristivojevic@pf.uns.ac.rs

* Асистент са докторатом, Универзитет у Новом Саду, Правни факултет,
i.milic@pf.uns.ac.rs

Када се анализирају поменути Извештаји ситуација је другачија. Појам мира је у њима не само присутан, већ је вишезначан, слојевит, и током времена еволуира у значењу. Како се Трибунал приближавао крају свог рада његов значај стално опада, тако да се у последњем Извештају у свом класичном поимању уопште не помиње. Његов садржај се константно преображава, најчешће довођењем у функционалну везу са другим циљевима рада Трибунала, али и преплитањем са сродним појмовима.

Као коначни закључак аутори истичу да су, по свему судећи, били у праву они ретки гласови разума који су у време оснивања Трибунала приговарали, не потреби да се створи функционалан систем правосуђа способан да се носи са изазовима суђења за ратне злочине, већ начину на који је то Савет безбедности урадио. Позивајући се на главу VII повеље УН, која предвиђа предузимање принудних политичких мера у сврху успостављање мира, Савет безбедности је пред МКТЈ ставио немогућ задатак. Једно правосудно тело је својим радом требало да учини оно за шта су све нације на простору бивше Југославије, и све дипломате свих светских сила, морале да учине крајње напоре разума и воље током деценије оружаних конфронтација: да створе и очувају макар и привид мира. Ово најјасније показује и доказује одрицање од своје основне сврхе задате Резолуцијом 827 Савета безбедности, помирења међу заједницама погођеним злочинима, коју је сам Трибунал као институција дао у свом завршном Извештају о имплементацији стратегије окончања рада Трибунала из Новембра 2017. године.

Да би основна премиса на којој је основан Трибунал, да се мир постиже правдом, била тачна, морало би се доказати да су силе неправде барем претежна, ако не и искључива, покретачка снага оружаних сукоба. То међутим није тачно. Као што неправда, у правилу, није узрок рата него његов резултат, тако и правда није претпоставка мира, него његова последица.

Кључне речи: мир, међународни кривични трибунал, помирење, правда

Branislav RISTIVOJEVIĆ, Ph.D

Full-time Professor, University of Novi Sad, Faculty of Law

Ivan MILIĆ, Ph.D

Assistant with Ph.D, University of Novi Sad, Faculty of Law

THE CONCEPT OF PEACE IN THE WORK OF THE INTERNATIONAL
CRIMINAL TRIBUNAL FOR THE FORMER YUGOSLAVIA:
RECONCILIATION DESPITE JUSTICE

Summary

After almost a quarter of a century of work of the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia, it is time to reduce the balance of its work. It is generally known that the main reason for its establishment and the main purpose of its work is the establishment and maintenance of peace in the former Yugoslavia. Therefore, the analysis of the way in which the term "peace" is used in the 25-year work of the so-called The Hague Tribunal, as well as the analysis of the transformation of its content, is undoubtedly an appropriate way to assess whether the Tribunal has succeeded in accomplishing the task set before it. The first possibility to answer the question is to analyze the concept of "peace" through indictments and verdicts, since these are the two most important types of acts that appear in the work of a judicial body. Since such an especially established institution, which, no matter how much its immediate task is the administration of justice, still has an unequivocal political goal, another possibility to answer the question is to analyze the use of the term "peace" in the Annual Reports (Report) and the semi-annual Reports on the Implementation of the Completion Strategy Report of the Tribunal. They summarize the results of all other non-judicial activities undertaken by the Tribunal to achieve its primary objective. Both the summary review of the indictments and the verdicts lead to the conclusion that the notion of peace in them is completely neglected and eliminated. He is present in the verdicts in only 13 of the 70 cases before the tribunal, while he is not in any of the indictments. The authors conclude that it should not be surprising that in those 13 cases, it was reduced to only one mitigating circumstance when sentencing.

When analyzing the mentioned Reports, the situation is different. The notion of peace is not only present in them, but it is ambiguous, layered, and over time it evolves in meaning. As the Tribunal nears the end of its work, its importance is constantly declining, so that in the last Report it is not mentioned at all in its classical sense. Its content is constantly being transformed, most

often by bringing it into a functional connection with other goals of the Tribunal's work, but also by intertwining it with related concepts.

As a final conclusion, the authors point out that the rare voices of reason who objected at the time of the Tribunal's founding were right, not the need to create a functioning justice system capable of dealing with the challenges of war crimes trials, but the way the Security Council did that. Citing Chapter VII of the UN Charter, which provides for coercive political measures to establish peace, the Security Council has set the ICTY an impossible task. With its work, one judicial body should have done what all nations in the former Yugoslavia, and all diplomats of all world powers, had to make the ultimate efforts of reason and will during the decade of armed confrontation: to create and preserve even the semblance of peace. This most clearly shows and proves the renunciation of its basic purpose given by Security Council Resolution 827, reconciliation among communities affected by crimes, which the Tribunal itself, as an institution, gave in its final Report on the implementation of the Tribunal's November 2017 closure strategy.

For the basic premise on which the Tribunal is based, for peace to be achieved through justice, to be correct, it must be proven that the forces of injustice are at least the predominant, if not the exclusive, driving force of armed conflict. However, that is not true. Just as injustice, as a rule, is not the cause of war but its result, so justice is not a presupposition of peace, but its consequence.

Keywords: peace, international criminal tribunal, reconciliation, justice.

Др Душица МИЛАДИНОВИЋ СТЕФАНОВИЋ*

КРИВИЧНОПРАВНА ЗАШТИТА РЕПРОДУКТИВНИХ ПРАВА**

Апстракт

Израз репродуктивна права користи се за означавање читавог скупа права која се тичу хумане репродукције, а гранају се из два основна – права на рађање и права на нерађање. Њихов развој на међународном плану, како универзалном тако и регионалном, текао је споро и постепено, да би се тек у новије доба дошло и до обавезујућих аката у овом домену. Неки од најзначајнијих извора донети су у европском правном простору, а посебно место свакако заузима Конвенција Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција), јер се њоме тражи од чланица да одређена понашања којима се нарушавају репродуктивна права инкриминишу. У оквирима овога рада проучава се управо начин на који су различите европске земље уобличиле свој систем кривичноправне заштите од појединих поступака којима се доводи у питање репродуктивни избор, као што су принудна стерилизација, принудни абортус и принудна трудноћа.

Кључне речи: репродуктивна права, кривичноправна заштита, принудна стерилизација, принудни абортус и принудна трудноћа.

* Ванредни професор Правног факултета, Универзитет у Нишу, dusica@prafak.ni.ac.rs.

** Рад представља резултат истраживања на пројекту „Одговорност у правном и друштвеном контексту“, који финансира Правни факултет Универзитета у Нишу, у периоду 2021-2025. године.

Dušica MILADINOVIĆ-STEFANOVIĆ, Ph.D
Associate Professor, University of Niš, Faculty of Law

CRIMINAL LAW PROTECTION OF REPRODUCTIVE RIGHTS

Summary

The term reproductive rights is used to denote the whole set of rights concerning human reproduction, that branch out from two basic ones – the right to give birth and the right not to give birth. Their development at the international level, both universal and regional, has been slow and gradual, and only in recent times have binding acts in this domain been reached. Some of the most important sources in this context have been adopted in the European legal area, and the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention) certainly occupies a special place, as it requires members to incriminate violation of reproductive rights. This paper examines the way in which various European countries have shaped their system of criminal protection against certain procedures that call into question reproductive choices, such as forced sterilization, forced abortion and forced pregnancy.

Key words: reproductive rights, criminal law protection, forced sterilization, forced pregnancy, forced abortion.

Milica KOLAKOVIĆ-BOJOVIĆ, Ph.D*

CHILD VICTIMS AND JUDICIAL PROTECTION IN SERBIA

Abstract

The aim of this study is to present and analyse findings of the recently conducted monitoring of the court jurisprudence in cases of violence and/or exploitation of children where the final decisions were rendered by Serbian courts in 2020. Beyond it provides for the comprehensive data on the crime structure and characteristics of victims and perpetrators, the study is focused on the judicial protection of child victims through the several aspects, including, but not limited to the right to legal aid, psycho-social support, ICT usage and the tailor-made approach of professionals in avoiding/decreasing secondary victimization. It also comprehensively addresses the access to compensation in criminal proceedings. Additionally, the study includes the analysis of the penal policy in analysed cases, in parallel, through the jurisprudence of the first instance court, but also through the final decisions. Finally, the author provides for a list of recommendations aimed at amendments to the penal legislation, but also to improvement of the court practice in proceedings that involved child victims.

Key words: child exploitation, sexual violence against children, child marriages, secondary victimisation, child abuse .

* Senior research fellow, Institute of Criminological and Sociological Research, Belgrade, kolakius@gmail.com

Др Милица КОЛАКОВИЋ–БОЈОВИЋ
Виши научни сарадник
Институт за криминолошка и социолошка истраживања

СУДСКА ЗАШТИТА ДЕЦЕ ЖРТАВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Резиме

Циљ ове студије је да представи и анализира налазе недавно спроведеног мониторинга судске праксе у случајевима насиља и/или експлоатације деце у којима су правоснажне одлуке донели судови у Србији током 2020. године. Осим што пружа свеобухватне податке о структури кривичних дела и карактеристикама жртава и учинилаца, студија је фокусирана на судску заштиту деце жртава кроз неколико аспеката, укључујући, али не ограничавајући се на право на правну помоћ, психо-социјалну подршку, коришћење ИКТ-а и прилагођеног приступа професионалаца у избегавању/смањењу секундарне виктимизације. Рад се такође детаљно бави приступом деце жртава обештећењу у кривичном поступку. Додатно, студија обухвата анализу казнене политике у анализираним предметима, упоредо, кроз судску праксу првостепеног суда, али и кроз правоснажне одлуке. На крају, аутор даје листу препорука које имају за циљ измене кривичног законодавства, али и унапређење судске праксе у поступцима који укључују децу жртве.

Кључне речи: експлоатација деце, сексуално насиље над децом, дечији бракови, секундарна виктимизација, злостављање деце.

Др Дарко ДИМОВСКИ*

АНТИСЕМИТИЗАМ И ЕВРОПСКИ МЕХАНИЗМИ ЗАШТИТЕ*

Апстракт

Аутор се о раду бави представљањем случајева злочина мржње извршених према припадницима јеврејског народа. На тај начин жели да укаже на њихов тежак положај кроз различите историјске епохе. Након тога анализира међународне документе на нивоу Европе које имају за циљ (не)посредну заштиту јеврејског народа. Последњи део рада посвећен је приказу најзначајнијих случајева пред Европским судом за људска права у којима се суд бавио повредом члана 10. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода у вези негирањем злочина почињених према Јеврејима.

Кључне речи: Јевреји, положај, међународни документи, Европски суд.

*Ванредни професор, Правни факултет Универзитета у Нишу и Правосудни истраживачки центар, darko@prafak.ni.ac.rs

*Рад је реализован у оквиру пројекта бр. 451-03-68/2022-14/200120, Министарства за просвету, науку и технолошки развој Републике Србије.

Darko DIMOVSKI, Ph.D

Associate Professor, University of Niš, Faculty of Law

Judicial Research Center, Niš

ANTI-SEMITISM AND EUROPEAN PROTECTION MECHANISMS

Summary

The author deals with the presentation of cases of hate crimes committed against members of the Jewish people. In this way, he wants to point out their difficult position through different historical epochs. After that, international documents at the European level are analyzed, which have the goal of (in)direct protection of the Jewish people. The last part of the paper is dedicated to the presentation of the most significant cases before the European Court of Human Rights in which the court dealt with Article 10 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms regarding the denial of crimes against Jews.

Keywords: Jews, position, international documents, European Court.

Др Здравко ГРУЈИЋ*

НОРМАТИВНО РЕГУЛИСАЊЕ ПРАВА ЖРТАВА КРИВИЧНИХ ДЕЛА

Апстракт

У циљу умањења ефеката ревиктимизације и секундарне виктимизације жртава дошло је до значајне нормативне активности на међународном плану и развоја другачијег концепта поступања са жртвама кривичних дела. Уместо својства ”оштећеног” у кривичном поступку, почиње да се развија нова парадигма заснована на дефинисању и заштити основних права жртава. Поред нормативног регулисања основних права жртава кривичних дела, прописују се основни стандарди у поступању у свим фазама поступка, модалитети накнаде штете или репарације жртава, као и помоћи и подршке жртвама. Консеквентно активностима на међународном плану, развој новог концепта поступања према жртвама кривичних дела почиње да добија обрису у националном кривичном законодавству и захтева посебну анализу у циљу дефинисања адекватних нормативних решења, чему је посвећен овај рад.

Кључне речи: жртве кривичних дела, заштита права жртава, ревиктимизација, секундарна виктимизација.

* Ванредни професор, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, zdravko.grujic@pr.ac.rs

Zdravko GRUJIĆ, Ph.D
Associate Professor
University of Priština in Kosovska Mitrovica
Faculty of Law

NORMATIVE REGULATION OF THE RIGHTS OF VICTIMS OF CRIMES

Summary

In order to reduce the effects of revictimization and secondary victimization, there has been significant normative activity at the international level and the development of a different concept of treatment of victims of crime. Instead of being a victim in criminal proceedings, a new paradigm based on defining and protecting the basic rights of victims is beginning to develop. In addition to the normative regulation of the basic rights of victims of crime, basic standards are prescribed in the procedure at all stages of the procedure, modalities of compensation for damages or reparation of victims, as well as assistance and support to victims. As a result of activities at the international level, the development of a new concept of treatment of victims of crime is beginning to take shape in national criminal legislation and requires special analysis in order to define adequate normative solutions, to which this paper is dedicated.

Keywords: victims of crime, protection of victims' rights, revictimization, secondary victimization.

др Божидар ОТАШЕВИЋ*
др Саша АТАНАСОВ*
Небојша ВУЈАДИНОВИЋ*

СВЕДОЧЕЊЕ ЖРТАВА ТРГОВИНЕ ЉУДИМА У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Апстракт

Трговина људима је тешко кривично дело чије је доказивање сложено и захтевно. С тим у вези, жртвама које сведоче у кривичном поступку постављају се многобројна и деликатна питања која код њих често изазивају негативна и трауматична искуства. Да би жртве могле несметано да сведоче у кривичном поступку, законодавац Србије је прописао мере њихове заштите.

У раду се бавимо жртвама трговине људима, последицама физичког, психичког и сексуалног злостављања жртва, анализирамо законске могућности заштите жртва током сведочења и реализацију њихових права у кривичном поступку Републике Србије.

Кључне речи: жртва трговине људима, последице злостављања, положај жртве као сведока у кривичном поступку.

* Доцент, Криминалистичко-полицијски универзитет у Београду, bozidar.otasevic@kpu.edu.rs

* Ванредни професор, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, sasa.atanasov@pr.ac.rs

* Дипломирани правник.

Božidar OTAŠEVIĆ, Ph.D

Assistant Professor, Criminal-Police University in Belgrade

Sasa ATANASOV, Ph.D

Associate Professor, University of Pristina in Kosovska Mitrovica

Faculty of Law

Nebojsa VUJADINOVIC

Bachelor of Law

TESTIMONY OF VICTIMS OF HUMAN TRAFFICKING IN CRIMINAL PROCEEDINGS OF THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary

Trafficking in human beings is a serious crime whose proving is complex and demanding. In this regard, victims who testify in criminal proceedings are asked numerous and delicate questions that often provoke negative and traumatic experiences. In order for the victims to be able to testify freely in criminal proceedings, the Serbian legislator has prescribed measures for their protection.

The paper deals with victims of human trafficking, the consequences of physical, psychological and sexual abuse of victims, analyzes the legal possibilities of protection of victims during testimony and the realization of their rights in criminal proceedings in the Republic of Serbia.

Key words: victim of trafficking, consequences of abuse, position of the victim as a witness in criminal proceedings.

Др Иван ИЛИЋ
Драгана МИЛОВАНОВИЋ*

СЛОБОДА МИРНОГ ОКУПЉАЊА У УСЛОВИМА ПАНДЕМИЈЕ

Апстракт

Право на слободу мирног окупљања није апсолутно право. Међународна документа предвиђају ограничења, на која које државе у одређеним случајевима могу позивати, при чему су у обавези да своја национална законодавства ускладе са међународним стандардима. У периоду глобалне пандемије, која је преокупирао свет последњих година, ограничење слободе окупљања постало је више правило, а не изузетак. Поједине државе пронашле су аргумент за баланс између предметног права, с једне стране и неопходне потребе да се заштити здравље људи, с друге стране. Ограничења слободе мирног окупљања имају за последицу бројне поступке пред домаћим и међународним судовима. Аутори у раду настоје да прикажу потребу за одржавање баланса између права на мирно окупљање и наспрам потребе државе да заштити јавно здравље становништва. Аутори анализирају праксу националних и међународних судова, с циљем доношења закључка, да ли је у условима пандемије тај баланс постигнут.

Кључне речи: слобода мирног окупљања, пандемија, међународна документа, људска права.

*Доцент, Правни факултет у Нишу, Универзитет у Нишу, ivan@prafak.ni.ac.rs

*Млади истраживач, Иновациони центар Универзитета у Нишу, draganaamm@gmail.com

Dr Ivan ILIĆ, Ph.D.

Assistant Professor, University of Niš, Faculty of Law

Dragana MILOVANOVIĆ

Young researcher, Innovation Centar at University of Niš

FREEDOM OF PEACEFUL ASSEMBLY IN THE TIME OF PANDEMIC

Summary

Prescribing certain human rights, such as the right to freedom of peaceful assembly, cannot be considered absolute. International instruments provide restrictions, which States Parties may invoke in certain cases and are obliged to bring their national legislation into line with international rules. In the period of the global pandemic, which has occupied the world in recent years, the restriction of freedom of assembly appeared more as a rule than as an exception. Some countries have found a balance between the right in question on the one hand and the necessary need to protect human health, on the other hand. Other states have encountered condemnations and objections, which have resulted in proceedings in front of domestic and international courts. In this paper, the authors try to show the need and ways to maintain a balance between the rights and freedoms of people versus the duty of the state to protect the population. Also, the authors point out the novelties in making certain decisions at the international level, as well as case law, which ultimately leads to the conclusion which actions were assessed as necessary and justified, and which as premature and inadmissible.

Key words: freedom of peaceful assembly, pandemic, international documents, human rights.

Др Ивана ЛУКНАР

Научни сарадник, Институт за политичке студије, Београд

МЕЂУНАРОДНИ И НАЦИОНАЛНИ СТАНДАРДИ САЈБЕРБЕЗБЕДНОСТИ

Резиме

Све веће ослањање на информационе и комуникационе технологије (ИКТ) које је праћено вишеструком савременом светском кризом указује на потребу за критичким промишљањем постојећих међународних и националних стандарда сајбербезбедности. Међународне тензије подразумевају сајбер ризик који може да ескалира у сајбер сукоб. Стандарди сајбербезбедности су један од приоритета данашнице. Обзиром да је употреба ИКТ постала значајан елемент у владиним активностима, недостатак ефикасних стандарда сајбербезбедности може имати озбиљне последице. Анализа садржаја различитог истраживаног материјала: чланака, књига и докумената приказује политику сајбербезбедности и стандарде који се примењују у Србији и свету. Имајући у виду брз развој и примену ИКТ у свим пољима друштвене делатности, поменуте стандарде не можемо схватити као статичну солуцију. Сврха чланка је двојака. Прво, чланак објашњава степен важности коју сајбербезбедност има у међународним односима, као и значај стандарда и споразума. Друго, стандарди сајбербезбедности су озбиљан изазов који захтева континуирану међународну сарадњу и разматрање.

Кључне речи: сајбербезбедност, политика, стандарди

Ivana LUKNAR, Ph.D *

INTERNATIONAL AND NATIONAL CYBERSECURITY STANDARDS

Abstract

The increasing reliance upon information and communication technology (ICT) accompanied with contemporary world multiple crisis, indicate the need for reconsidering and critical perception of existing international and national cybersecurity standards. International tensions imply cyber risk and may escalate into cyber conflict. Cybersecurity standards appear as some of the nowday priorities. Since the use of ICT has become significant element in governmental activities a lack of effective cybersecurity standards can have serious consequences. Content analysis of various researched material: articles, books and documents illustrate cybersecurity policy and standards applied in Serbia and worldwide. Considered fast development and application of ICT in all spheres of action, these standards shouldn't be static solution. Purpose of the article is double-natured. First, article explains the degree of cybersecurity significance in international relations, importance of cybersecurity standards and agreements. Second, cybersecurity standards are serious issue that need continuous international cooperation and consideration.

Keywords: cybersecurity, policy, standards.

* Research fellow, Institute for Political Studies, Belgrade, kolakius@gmail.com

др Владимир Шебек*

Горан Лукић*

ЗАШТИТА ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА – ЛИШЕЊЕ СЛОБОДЕ ОД СТРАНЕ ПОЛИЦИЈЕ

Апстракт

Право на слободу и безбедност представља једно од најзначајнијих људских слобода и права. Сама чињеница да човек има слободу и да је безбедан ствара услове за остваривање свих других права која су међународним и државним актима гарантована. Као орган државне управе, полиција има обележја својствена другим органима, међутим, полиција има и нека обележја која су за њу особена, међу којима је и заштита општег (јавног) интереса у „области безбедности“ конкретизована као заштита безбедности државе и њених грађана. Када је полиција носилац заштите општег (јавног) интереса онда је у питању заштита безбедности државе и њених грађана тј. њихових слобода и права, за чију је заштиту полиција поседује низ овлашћења, међу којима је и лишење слободе.

Зато је битно да држава поседује механизме за њихову заштиту и уживање? Један од најјачих механизма јесте законито, професионално и савесно полицијско поступање. Дакле, полиција је дужна да своја овлашћења, међу којима посебно издвајамо лишење слободе, примењује у складу са законом и води рачуна да својим поступцима не доведе до нових, поред законских, ограничења слобода и права, што би представљало њихово кршење. У овом раду ћемо указати на важност поштовања права на слободу и безбедност кроз призму примене полицијских овлашћења, које су најчешће повреде људских права приликом лишење слободе, као и на систем мера од значаја за спречавање повреда људских права приликом лишење слободе од стране полиције.

Кључне речи: људска права, право на слободу и безбедност, лишење слободе, полиција, повреда људских права.

* Доцент, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, vsebek@jura.kg.ac.rs

* докторанд, МУП РС, goranlukicns@gmail.com

Vladimir Šebek, Ph.D

Associate Professor, University of Kragujevac, Faculty of Law

Goran Lukić

Ph.D student

PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS - DEPRIVATION OF FREEDOM BY THE POLICE

Summary

The right to liberty and security is one of the most important human freedoms and rights. The very fact that a person has freedom and is safe creates conditions for the realization of all other rights that are guaranteed by international and state acts. As a state administration body, the police have features characteristic of other bodies, however, the police also have some features that are special to them, including the protection of general (public) interest in the "security field" specified as protection of the state and its citizens. When the police is the bearer of the protection of the general (public) interest, then it is a question of protecting the security of the state and its citizens, that is. their freedoms and rights, for the protection of which the police have a number of powers, including deprivation of liberty.

That is why it is important that the state has mechanisms for their protection and enjoyment? One of the strongest mechanisms is lawful, professional and conscientious policing. Therefore, the police are obliged to exercise their powers, including deprivation of liberty, in accordance with the law and take care not to lead to new, in addition to legal, restrictions on freedoms and rights, which would be a violation of them. In this paper, we will point out the importance of respecting the right to liberty and security through the prism of the use of police powers, which are the most common human rights violations during deprivation of liberty, as well as the system of measures to prevent human rights violations during deprivation of liberty.

Key words: human rights, right to liberty and security, deprivation of liberty, police, human rights violations.

Бранко ЛЕШТАНИН

Министарство унутрашњих послова

Др Жељко НИКАЧ

редовни професор, Криминалистичко-полицијски Универзитет

ПРАВНА УРЕЂЕНОСТ У ОБЛАСТИ ПРИВАТНЕ БЕЗБЕДНОСТИ У СРБИЈИ И ХРВАТСКОЈ: УПОРЕДНИ ПОГЛЕД

Резиме

Рад се бави истраживањем правне регулативе у области приватне безбедности у Србији као кандидату за приступање ЕУ и Хрватској као чланице ЕУ. Полазна основа у истраживању је хипотеза да су правни оквири у обе државе релативно слични са минималним разликама. Аутори су у раду користили аналитички метод који су по први пут користили енглески истраживачи Button и Stiernstedt у свом раду 2018.године. Њихов метод базиран је бодовном систему кроз давање одговора на одређена питања и биле су обухваћене све земље чланице ЕУ осим Мађарске и Хрватске. Као резултат овог истраживања на основу обрађених података Србија и Хрватска налазе се у првих десет држава које имају добар правни систем у области приватне безбедности. Како би правни системи били још бољи аутори су нагласили одређена питања која морају бити унапређена у обе посматране државе.

Кључне речи: приватна безбедност, правна уређеност, Србија, Хрватска, ЕУ.

Branko LEŠTANIN*

Zeljko NIKAČ, Ph.D*

PRIVATE SECURITY REGULATION IN SERBIA AND CROATIA:
COMPARATIVE VIEW

Abstract

The paper deals with the research of the legal regulation of private security in Serbia as a candidate country for EU accession and in Croatia as an EU member state. The starting point is the hypothesis that the legal framework in the field of private security is relatively similar with minimal differences. The authors used the analytical method in the paper, which was used for the first time by Button and Stiernstedt in their work in 2018. Their method is based on the scoring system by answering certain questions and included all EU member states except Hungary and Croatia. As a result of this research, data were obtained that put Serbia and Croatia in the top ten countries that have a good legal system in the field of private security. In order to be even better, the author pointed out certain issues that need to be improved in both observed countries.

Key words: private security, regulation, Serbia, Croatia, EU.

* Ministry of Interior of Republic of Serbia, b.lestanin@gmail.com

* Professor, University of Criminal investigation and Police Studies, Belgrade, zeljko.nikac@kpu.edu.rs

Др Данијела СПАСИЋ*

МЕЂУНАРОДНИ СТАНДАРДИ О НАСИЉУ У ПОРОДИЦИ И ЊИХОВА ПРИМЕНА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ: ИСТАНБУЛСКА КОНВЕНЦИЈА

Апстракт

Општа распрострањеност насиља у породици чини га глобалном појавом; стога, реч је о феномену који захтева свеобухватан приступ не само на локалном, већ и на националном и међународном нивоу. У последњих пар деценија насиље у породици постало је предмет о којем се све више дискутује у међународној заједници. Чак и Уједињене нације, највећа и најутицајнија светска организација, све чешће овај проблем стављају у фокус своје пажње, разматрајући га и установљујући обавезе и препоруке које треба да поштују државе чланице. Управо зато, и овај рад се бави анализом међународних стандарда о насиљу у породици са посебним акцентом на Истанбулску конвенцију која је, као први регионални документ у овој области утицала на редефинисање националног законодавног оквира у Републици Србији и допринела усвајању првог закона који се бави искључиво проактивним одговором државе на проблем насиља над женама у породици и партнерским односима.

Кључне речи: насиље у породици, међународни стандарди, Истанбулска конвенција, Закон о спречавању насиља у породици.

* Ванредни професор, Департман криминалистике, Криминалистичко-полицијски универзитет у Београду, danijela.spasic@kpu.edu.rs.

Danijela SPASIĆ, Ph.D
Associate Professor, Department of Criminalistic
University of Criminal Investigation and Police Studies
Belgrade, Serbia

INTERNATIONAL STANDARDS ON DOMESTIC VIOLENCE AND THEIR APPLICATION IN THE REPUBLIC OF SERBIA: ISTANBUL CONVENTION

Summary

Violence against women is a widespread problem rooted in the unequal distribution of resources and power between men and women, and institutionalised through laws, policies and social norms that grant preferential rights to men. Violence against women and girls is not just a story about unhealthy individuals, families or relationships, but about unhealthy social norms and of the the damaging consequences of poverty. Part of the solution to such violence, therefore, lies in addressing the drivers of gender inequality and other forms of discrimination. Relevant factors include legislative, economic and cultural structures, and legal, educational workplace, police, family, religious, sports, media, and other institutions that might fuel inequalities in women's and girls' access to education and social and political participation.

The general prevalence of domestic violence makes it a global phenomenon; therefore, it is a phenomenon that requires a comprehensive approach not only at the local, but also at the national and international level. In the last few decades, domestic violence has become a subject of increasing debate in the international community. Even the United Nations, the world's largest and most influential organization, is increasingly focusing on this issue, considering it and establishing obligations and recommendations that member states should respect. That is why this paper deals with the analysis of international standards on domestic violence with special emphasis on the Istanbul Convention, which, as the first regional document in this area, influenced the redefining of the national legislative framework in Serbia and contributed to the adoption of the first law. the state's response to the problem of violence against women in the family and partnerships.

Keywords: domestic violence, international standards, Istanbul Convention, Law on Prevention of Domestic Violence.

Жарко КЕШАНСКИ*

ИЗВРШЕЊЕ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ОБАВЕЗНОГ ЛЕЧЕЊА АЛКОХОЛИЧАРА КРОЗ ПРАКСУ СПЕЦИЈАНЕ БОЛНИЦЕ

Апстракт

Медицинско одељење „С“ Специјалне болнице за психијатријске болести „Др Славољуб Бакаловић“ Вршац има капацитет 46 постеља. Лица која су хоспитализована на овом одељењу учинила су противправно дело законом одређено као кривично дело. Она се налазе на извршењу мера безбедности обавезног лечења алкохоличара. У фокусу пажње аутора биће извршење мера безбедности обавезног лечења алкохоличара кроз праксу специјалне болнице. Централни део рада посвећен је истраживању које је спроведено на медицинском одељењу „С“ за период 2015. године, 2016. године, 2017. године и 2018. године.

Кључне речи: санкција, извршење, мера безбедности, лечење, чување и специјална болница.

* Руководилац за правне, кадровске и административне послове - начелник одељења, Специјална болница за психијатријске болести „Др Славољуб Бакаловић“ Вршац, zarko.kesanski@gmail.com

Žarko KEŠANSKI,
Manager of legal, staffing and administration - Head of department
Special Hospital for Psychiatric Diseases „Dr Slavoljub Bakalović“ Vršac

EXECUTION OF SECURITY MEASURES OF OBLIGATORY
TREATMENT OF ALCOHOLICS THROUGH THE PRACTICE OF THE
SPECIAL HOSPITAL

Summary

Medical department "S" of the Special hospital for psychiatric diseases "Dr. Slavoljub Bakalović Vršac" has the capacity of 46 beds. Hospitalized persons in this department committed an illegal act which, by law, is determined as a criminal act. They are under the execution of security measures of obligatory treatment of alcoholics. Author's focus is on the execution of security measures of obligatory treatment of alcoholics through the practice of the special hospital. Main portion of the article is dedicated to the investigation conducted in the medical department "S" during the period of year 2015, 2016, 2017 and 2018.

Keywords: sanction, execution, security measures, treatment, keeping, special hospital.

Александра ТОРОМАН*

СТАТУС И ПРАВА ДЕЦЕ У ОРУЖАНИМ СУКОБИМА

Апстракт

На неке категорије лица оружани сукоби остављају теже последице с обзиром на њихов специфичан положај и њихову рањивост, а то су деца. Због тога, они треба да уживају посебну заштиту. Разлог лежи у томе што се у току оружаних сукоба неретко дешава да деца, не само што представљају жртве, буду предмет манипулација и искоришћавања на различите начине. Па тако, у неким ситуацијама деца чак постану регрутована како би и они вршили кривична дела која представљају најтежа кршења међународног хуманитарног права. Оваква врста ангажовања, која је данас широко распрострањена, ствара дуготрајне последице у психолошком, физичком и друштвеном сазревању деце. Све чешћа појава указала је на потребу да се ова категорија лица заштити на међународном нивоу, доносећи документе који ће побољшати статус деце. Такође, међународни механизми, који својим ставовима утичу на међународну заједницу, допринели су тако што су креирали нова правила уз помоћ којих се обезбеђује положај деце. На пример, сматра се да присилна регрутација деце млађих од 18 година и њихово укључивање у оружани сукоб представља један од најгорих облика дечијег рада. Са друге стране, ангажовање деце млађих од 15 година представља ратни злочин у складу са многобројним међународним документима, као што је Римски статут Међународног кривичног суда.

Кључне речи: деца; међународно хуманитарно право; оружани сукоби

* Студент докторских студија, Универзитет у Новом Саду, Правни факултет, aleksandra.toroman@outlook.com

Aleksandra TOROMAN

PhD student, University of Novi Sad, Faculty of Law

STATUS AND RIGHTS OF CHILDREN IN ARMED CONFLICTS

Summary

Armed conflicts have more serious consequences for some categories of persons, given their specific position and their vulnerability, namely children. Therefore, they should enjoy special protection. The reason lies in the fact that during armed conflicts, it often happens that children, not only represent victims, are subject to manipulation and exploitation in various ways. Thus, in some situations, children are even recruited in order for them to commit crimes that are the most serious violations of international humanitarian law. This type of engagement, which is widespread today, creates long-term consequences in the psychological, physical and social maturation of children. The increasing number of cases indicated the need to protect this category of persons at the international level, by adopting documents that will improve the status of children. Also, international mechanisms, which influence the international community with their attitudes, have contributed by creating new rules that help ensure the position of children. For example, forced recruitment of children under the age of 18 and their involvement in armed conflict is considered to be one of the worst forms of child labor. On the other hand, the involvement of children under the age of 15 is a war crime in accordance with numerous international documents, such as the Rome Statute of the International Criminal Court.

Key words: children, international humanitarian law, armed conflicts.

Др Слободан Орловић*

УСТАВНЕ ПРОМЕНЕ О СРПСКОМ ПРАВОСУЂУ ИЗ 2022. ГОДИНЕ – КРИТИЧКИ ОСВРТ

Апстракт

Србија је недавно по први пут променила свој Устав од 2006., одлуком Народне скупштине о проглашењу акта о промени Устава донетој 9. фебруара 2022. године (30. новембра 2021. године Народна скупштина је усвојила измене Устава, а грађани су их на референдуму, 16. јануара 2022. године, потврдили). Уставне промене тичу се правосуђа – судства и јавног тужилаштва, али сматрамо да оне нису суштинске по питању бољитка положаја ових органа власти. Пре је реч о уставним променама које представљају техничка побољшања самох гаранција судске независности и јавнотужилачке самосталности. Ово је учињено уз поприлично номотехничко детаљисање што не сме бити одлика уставне норме, а општи утисак је да се новим нормама тежи ка готово потпуном изједначавању уставног положаја судства и јавног тужилаштва.

Укинут је први трогодишњи мандат судијама и јавним тужиоцима (досадашњим заменицима) и од почетка уведен стални мандат. може се то похвалити као допринос њиховој независности и самосталности, али и критиковати јер су тако и нестручне судије и тужиоци практично доживотни и несмењиви. Народна скупштина више није надлежна за избор судија и јавних тужилаца, с тим да јој је остало само право да бира Врховног јавног тужиоца и истакнуте правнике који су чланови Високог савета судства и Високог савета тужилаштва. Као отклон од политике, судије и тужиоце убудуће ће бирати бирати једино Високи савет судства (11 чланова) и Високи савет тужилаштва (11 чланова), чије саставе чине судије (7) односно тужиоци (6) и „истакнути правници“ које бира Народна скупштина (по 4). У тужилачком Савету члан је и министар правде.

Ако пак Народна скупштина не успе да изабере истакнуте правнике (потребна је двотрећинска већина), то ће учинити петорица одабраних функционера – председници Врховног суда, Уставног суда и Народне скупштине, Врховни јавни тужилац и Заштитник грађана. Ово може да трпи критику као као недемократско решење које из потаје вреба

* редовни професор, Правни факултет у Новом Саду, sorlovic@pf.uns.ac.rs

да постане правило (у случају дуже и учестале политичке блокаде парламента).

Уставним променама посебно се уздиже јавно тужилаштво, названо „јединственим“ које се практично једначи са независним судством (различито је тек то што челника тужилаштва, Врховног јавног тужиоца, и даље бира и разрешава Народна скупштина). Тиме је јавно тужилаштво практично стављено у раван осталих грана власти – законодавне, извршне и судске. Ово је подложно критици јер је по питању јавног тужилаштва направљен немогућ „правни калем“ – унутар, по Уставу практично независног тужилаштва јавни тужиоци остају подређени главном тужиоцу и, на концу, Врховном јавном тужиоцу (обавезна упутства су чак постала уставном материјом). Како није могуће независно судство без независног судије, тако нема ни „јединственог и самосталног“ тужилаштва без таквог, у раду слободног, тужиоца појединца.

Низ других решења и одредби подложно је разумној критици – зашто се нешто уопште налази у Уставу (обавезна упутства, на пример), који су разлози амандманског детаљисања (пренормираност одредби о непреместивости, на пример). Из свега произлази да уставне промене као пут јачања независности судства и самосталности тужилаштва нису ни биле неопходне – досадашња уставна решења садржавала су те гаранције.

Кључне речи: устав, суд, јавно тужилаштво, независност, самосталност.

Slobodan ORLOVIĆ, Ph.D

Full-time Professor, University of Novi Sad, Faculty of Law

CONSTITUTIONAL CHANGES ON SERBIAN JUDICIARY IN 2022 - A CRITICAL REVIEW

Summary

Serbia recently changed its Constitution for the first time since 2006, with the decision of the National Assembly to promulgate an act amending the Constitution passed on February 9, 2022 (on November 30, 2021, the National Assembly adopted amendments to the Constitution, and citizens voted in a referendum). January 16, 2022, confirmed). Constitutional changes concern the judiciary - the judiciary and the public prosecutor's office, but we believe that they are not essential in terms of improving the position of these authorities. Rather, it is about constitutional changes that represent technical improvements to the very guarantees of judicial independence and public prosecutorial independence. This was done with considerable nomotechnical detailing, which must not be a feature of the constitutional norm, and the general impression is that the new norms strive for almost complete equalization of the constitutional position of the judiciary and the public prosecutor's office.

The first three-year mandate of judges and public prosecutors (former deputies) has been abolished, and a permanent mandate has been introduced from the beginning. It can be praised as a contribution to their independence and autonomy, but also criticized because unprofessional judges and prosecutors are practically lifelong and irremovable. The National Assembly is no longer competent to elect judges and public prosecutors, but it has only the right to elect the Supreme Public Prosecutor and prominent lawyers who are members of the High Judicial Council and the High Prosecutorial Council. As a deviation from politics, judges and prosecutors will in future be elected only by the High Judicial Council (11 members) and the High Prosecutorial Council (11 members), composed of judges (7) and prosecutors (6) and "prominent lawyers" elected by the National Assembly. (after 4). The Minister of Justice is also a member of the Prosecutorial Council.

If the National Assembly fails to elect prominent lawyers (a two-thirds majority is needed), it will be done by five elected officials - the presidents of the Supreme Court, the Constitutional Court and the National Assembly, the Supreme Public Prosecutor and the Protector of Citizens. This can be criticized

as an undemocratic solution that is secretly lurking to become the rule (in the case of prolonged and frequent political blockades of parliament).

The constitutional changes especially elevate the public prosecutor's office, called "unique", which is practically equated with an independent judiciary (the only difference is that the head of the prosecutor's office, the Supreme Public Prosecutor, is still elected and dismissed by the National Assembly). This puts the public prosecutor's office practically on a par with other branches of government - legislative, executive and judicial. This is subject to criticism because an impossible "legal coil" has been made on the issue of the public prosecutor's office - within the practically independent prosecutor's office, public prosecutors remain subordinate to the chief prosecutor and, ultimately, the Supreme Public Prosecutor (mandatory instructions have even become constitutional). As an independent judiciary is not possible without an independent judge, so there is no "single and independent" prosecutor's office without such a free, individual prosecutor in the work.

A number of other solutions and provisions are subject to reasonable criticism - why something is in the Constitution at all (mandatory instructions, for example), what are the reasons for amending the amendment (overregulation of the provisions on immovability, for example). It follows from all this that constitutional changes as a way to strengthen the independence of the judiciary and the independence of the prosecutor's office were not even necessary - the previous constitutional solutions contained those guarantees.

Keywords: constitution, court, public prosecutor's office, independence, autonomy.

Др Нада РАДУШКИ*

НОРМАТИВНО РЕГУЛИСАЊЕ МАЊИНСКИХ ПРАВА РОМА НА МЕЂУНАРОДНОМ И НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ

Апстракт

Положај Рома у готово свим европским државама је неповољан, налазе се у зачараном кругу беде и сиромаштва, искључени су из свих друштвених токова и суочени са великом етничком дистанцом, нетолеранцијом и дискриминацијом. С тим у вези, у првом делу рада анализирају се документа на нивоу Уједињених нација, Савета Европе, ОЕБС-а и ЕУ, која регулишу положај и правну заштиту свих националних мањина, као и нормативна акта која се посебно баве заштитом права ромске етничке заједнице. Нека од њих подлежу поступку ратификације и обавезујућа су за државе које их прихвате, док друга имају више политички значај с обзиром да државе нису обавезне да их на унутрашњем плану усвоје и реализују. Други део рада односи се на анализу правне регулативе заштите људских и мањинских права Рома у Србији у циљу побољшања њиховог положаја и бољег интегрисања у све сфере друштва. У протеклом периоду донети су бројни закони, али је проблем њихова ефикасна и доследна имплементација у пракси, као и бројне специфичности саме ромске заједнице. Мада је одређеним мерама, државним политикама и стратегијама доста урађено на унапређењу положаја Рома у Србији, и даље је присутан огроман јаз између ромског и осталог становништва, они су на најнижој лествици друштвене хијерархије, и недовољно интегрисани у друштво.

Кључне речи: Роми, мањинска права, међународна регулатива, национално законодавство, Србија.

* Научни саветник, Институт за политичке студије, Београд.
nadaraduski@gmail.com

Nada RADUŠKI, Ph.D

Institute for Political Studies, Belgrade

NORMATIVE REGULATION OF ROMA MINORITY RIGHTS AT THE INTERNATIONAL AND NATIONAL LEVEL

Summary

The situation of Roma in almost all European countries is unfavorable, they are in a vicious circle of misery and poverty, they are excluded from all social currents and they face great ethnic distance, intolerance and discrimination. In this regard, the first part of the paper analyzes documents at the level of the United Nations, the Council of Europe, the OSCE and the EU, which regulate the position and legal protection of all national minorities, as well as normative acts specifically dealing with the protection of Roma ethnic communities. Some of these documents are subject to ratification and are binding on the states that accept them, while others have more political significance since the states are not obliged to adopt and implement them internally. The second part of the paper deals with the analysis of legal regulations for the protection of human and minority rights of Roma in Serbia in order to improve their position and better integration into all spheres of society. Numerous laws have been adopted in the past, but the problem is their implementation in practice due to inconsistent and inefficient implementation, as well as due to the specifics of the Roma community. Although certain measures, state policies and strategies have done a lot to improve the position of Roma in Serbia, there is still a huge gap between the Roma and the rest of the population, they are at the lowest level of the social hierarchy, and insufficiently integrated into society. Regulating the position and protection of Roma rights means that the state ensures equality of Roma with the majority population, as well as additional minority rights and full integration into all spheres of society while preserving their ethnic, religious, linguistic and cultural characteristics.

Key words: Roma population, minority rights, international regulation, national legislation, Serbia.

др Гордана ГАСМИ*
др Мина ЗИРОЈЕВИЋ*
др Момир ГРАХОВАЦ*

ПРАВНИ ПРИНЦИПИ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА И ЗНАЧАЈ ЗА ЗАПАДНИ БАЛКАН

Апстракт

Аристотел је говорио да правда, остварена кроз правично поступање, подразумева да се према свакоме поступа једнако, тј. да ће се према онима који нису у равноправном положају у односу на друге поступати сразмерно њиховој неједнакости. Стога је битна карактеристика људских права једнакост свих. Људска права као природна права стиче сваки човек рођењем, а не од државе. Стога их држава не може ускратити. Овај постулат је главна основа рада и упутство за анализу релевантности европских правних принципа о основним правима, садржане у Лисабонском Уговору о Европској унији (ЕУ) и њеној Повељи о основним правима. У савременом међународном праву и односима, које карактеришу све распрострањенији интеграциони процеси, пренос културних и моралних образаца иде из развијених земаља у мање развијене земље, кроз транспозицију правних принципа о људским правима и демократији. Овај процес омогућава бржи правни напредак националних правних система земаља у транзицији и њихову бржу интеграцију у међународну заједницу. У раду аутори закључују да ЕУ има нормативни утицај и делује према земљама кандидатима Западног Балкана, кроз своје правне принципе садржане у Лисабонском Уговору о ЕУ и Повељи о основним правима, која је саставни део конститутивног Лисабонског Уговора о ЕУ.

Кључне речи: ЕУ, људска права, Лисабонски Уговор, Западни Балкан.

*Редовни професор, научни сарадник Института за упоредно право, g.gasmi@iur.rs.

*Ванредни професор, виши научни сарадник Института за упоредно право, m.zirojevic@iur.rs.

*Ванредни професор, виши саветник, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Србије, momir.grahovac@mpn.gov.rs.

Gordana GASMI, Ph.D

Full professor, Research associate, Institute of Comparative Law, Belgrade

Mina ZIROJEVIĆ, Ph.D

Associate Professor, Senior Research Associate, Institute of Comparative Law,
Belgrade

Momir GRAHOVAC, Ph.D

Associate Professor, Senior Advisor,

Ministry of Education, Science and Technological Development of Serbia

LEGAL PRINCIPLES OF THE EUROPEAN UNION ON HUMAN RIGHTS AND SIGNIFICANCE FOR THE WESTERN BALKANS

Summary

Aristotle said that justice, achieved through fair treatment, implies that everyone is treated equally, ie. that those who are not in an equal position in relation to others will be treated in proportion to their inequality. Therefore, the essential characteristic of human rights is the equality of all. Human rights as natural rights are acquired by every person by birth, not by the state. Therefore, the state cannot deny them. This postulate is the main basis of the work and a guide for analyzing the relevance of European legal principles on fundamental rights, contained in the Lisbon Treaty on European Union (EU) and its Charter of Fundamental Rights. In modern international law and relations, which are characterized by increasingly widespread integration processes, the transfer of cultural and moral patterns goes from developed countries to less developed countries, through the transposition of legal principles on human rights and democracy. This process enables faster legal progress of the national legal systems of countries in transition and their faster integration into the international community. The authors conclude that the EU has a normative influence and acts towards the candidate countries of the Western Balkans, through its legal principles contained in the Lisbon Treaty on EU and the Charter of Fundamental Rights, which is an integral part of the constituent Lisbon Treaty.

Keywords: EU, human rights, Lisbon Treaty, Western Balkans.

Др Драган БАТАВЕЉИЋ*
Др Ратомир АНТОНОВИЋ*
Драган ИЛИОСКИ*

ПОЛИТИЧКА КОРУПЦИЈА, КАО БИТАН ФАКТОР КРШЕЊА ЉУДСКИХ ПРАВА

Апстракт

Однос политике и корупције је увек био јасно изражен и свеprisутан. Политика се сматра генератором корупције, а политичари најкорумпиранијим делом друштвене заједнице. У политици и политичким круговима се одвијају најкорумпираније радње, циркулише прљав новац који има порекло у корупцији, који се потом реинвестира у политичке активности, финансирање политичких кампања и рад политичких партија. Наравно, добар део тог новца заврши у фондовима појединаца, истакнутих политичких фигура и носилаца високих функција. У раду се аутори баве корупцијом као друштвеном и криминолошком појавом, али и мерама сузбијања корупције и борбе против коруптивних радњи.

Кључне речи: људска права, политика, странке, корупција, кампања.

* Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу, bataveljic@jura.kg.ac.rs.

* Доцент, Факултет за право, безбедност и менаџмент "Константин Велики", Ниш; Универзитета "Унион – Никола Тесла", Београд, antonovicr@gmail.com.

* Приватни предузетник, "ЗЕНИТ ЛИЗИНГ Д.О.О." Београд.

Dragan BATAVELJIĆ, Ph.D

Full-time Professor, University of Kragujevac, Faculty of Law,

Ratomir ANTONOVIĆ, Ph.D

Assistant Professor, Faculty of Law, Security and Management

"Constantine the Great", Niš, Union - Nikola Tesla University, Belgrade

Dragan ILIOSKI, Bachelor of Laws

POLITICAL CORRUPTION, AS AN IMPORTANT FACTOR OF HUMAN RIGHTS VIOLATIONS

Summary

The relationship between politics and corruption has always been clear and ubiquitous. Politics is considered a generator of corruption, and politicians the most corrupt part of society. The most corrupt actions take place in politics and political circles, dirty money circulating that has its origins in corruption, which is then reinvested in political activities, financing political campaigns and the work of political parties. Of course, a good part of that money ends up in the funds of individuals, prominent political figures and holders of high positions. The authors deal with corruption as a social and criminological phenomenon, but also with measures to combat corruption and combat corrupt practices.

Key words: human rights, politics, parties, corruption, campaign.

Др Владимир ЂУРИЋ*

УСТАВНА ГАРАНТИЈА ДОСТИГНУТОГ НИВОА ЉУДСКИХ И МАЊИНСКИХ ПРАВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Апстракт

У овом раду аутор анализира уставну гаранцију достигнутог нивоа људских и мањинских права у Републици Србији. Према чл.20.ст.2.Устава Републике Србије, достигнути ниво људских и мањинских права се не може смањивати. У питању је забрањујућа императивна општа норма, односно заштитна клаузула која не представља заштиту права индивидуе, тачније индивидуално субјективно јавно право, већ објективно право које *in toto* штити сва људска и мањинска права - како она изричито наведена у Уставу, тако и она која се могу извести из уставних одредби и која су садржана у међународноправним изворима које Устав признаје.

Кључне речи: људска и мањинска права, достигнути ниво, забрана

* Виши научни сарадник, Институт за упоредно право Београд, v.djuric@iur.rs

Vladimir ĐURIĆ, Ph.D

Senior Research Fellow, Institute of Comparative Law, Belgrade

CONSTITUTIONAL GUARANTEE OF THE ATTAINED LEVEL OF HUMAN AND MINORITY RIGHTS IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary

In this paper, the author analyses the constitutional guarantee of the attained level of human and minority rights in the Republic of Serbia. According to Article 20, paragraph 2 of the Serbian Constitution, the attained level of human and minority rights may not be lowered. It is a prohibitive imperative general norm, ie a protective clause which does not represent the protection of the individual rights, more precisely individual subjective public right, but objective law which in toto protects all human and minority rights - both those explicitly proclaimed in the Constitution and those that can be derivated from the constitutional provisions and which are contained in international legal sources recognized by the Constitution.

Key words: human and minority rights, attained level, prohibition.

Др Биљана ТОДОРОВА,
ванредни професор, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип,
Република Северна Македонија

ПРАВО НА СОЦИЈАЛНУ СИГУРНОСТ – НОРМАТИВНИ САДРЖАЈ И УСЛОВИ ЗА ЕФИКАСНО УЖИВАЊЕ И ЗАШТИТУ У РЕПУБЛИЦИ СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Резиме

Социјална сигурност је развијена у једну од главних друштвених институција данашњих модерних друштава. Она игра кључну улогу у људској потрази за већом заштитом од неизвесности, болести и ускраћености са којима се људи у неком периоду свог живота суочавају. Чак и у економски најразвијенијим земљама то се може сматрати једним од великих достигнућа данашњег друштва. Сврха овог рада је да се преиспита питање права на социјално осигурање и његов значај. Такође, овај чланак има за циљ да илуструје право на социјалну сигурност у Северној Македонији и његове интервенције и стратегије у суочавању са друштвеним променама. Узимајући у обзир изазове са којима се друштво суочава, студија даје неке препоруке на које је потребно обратити пажњу на националном нивоу социјалне сигурности. Метод који користи аутор је да анализира постојећа документа ради прикупљања секундарних информација о сродним питањима, посебно информација из правних аката у земљи. Теза и референце су преузете из истраживачких радова о социјалној сигурности, студијама, политикама и активностима законодавца у Северној Македонији у процесу праћења социјалне сигурности.

Кључне речи: социјална заштита, социјална сигурност, социјални ризик, социјално право, Република Северна Македонија.

Biljana TODOROVA, Ph.D*

THE RIGHT TO SOCIAL SECURITY – NORMATIVE CONTENT AND
CONDITIONS FOR EFFECTIVE ENJOYMENT AND PROTECTION IN
THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA

Abstract

Social security is developed into one of the main social institutions of today's modern societies. It plays a key role in the human quest for greater protection from uncertainty, disease and deprivation that people in some period of their life are facing. Even in the most economically developed countries, it can be considered as one of the great achievements of today's society. The purpose of this study is to re-examine the issue of the right to social security and its significance. Also, the article aims at illustrating the right to social security in North Macedonia and its interventions and strategies when faced with social change. Taking into account the challenges that the society is facing the study draws some recommendations that need to be referenced at the national level of social security. The method used by the author is to analyze existing documents to collect secondary information on related issues, especially information from the legal acts in the country. The thesis and references are adapted from research works on social security, studies, policies, and activities of the legislator in North Macedonia in the process of following social security.

Key words: social protection, social security, social risk, social law, Republic of North Macedonia.

* Assoc. Prof., Faculty of Law, University "Goce Delcev" – Shtip, „Krstev Misirkov“
No.10-A P.O. Box 201, Shtip 2000, Republic of North Macedonia,
biljana.todorova@ugd.edu.mk

Др Мијодраг РАДОЈЕВИЋ*

УЛОГА НЕЗАВИСНИХ КОНТРОЛНИХ ТЕЛА И ИНСТИТУЦИЈА У ЗАШТИТИ ЉУДСКИХ ПРАВА

Апстракт

Људска права и слободe највише су уставне вредности зајемчене у већини правних система. У савременом свету изложене су изазовима технолошког развоја, пандемије ковида, геополитичких промена и кризе демократије. Један од начина њихове делотворне институционалне заштите представљају независна контролна тела. У раду је објашњен комплексан карактер независних контролних тела, извршено је њихово терминолошко и појмовно разграничење у односу на сродне концепте и институције и сагледана је њихова улога и значај у правном поретку Републике Србије. Улога независних контролних институција у заштити и унапређивању људских права анализирана је применом компаративног и позитивноправног правног метода и на основу праксе ових тела. Аутор је закључио да су независна контролна тела део институционалног механизма заштите људских права, али да имају инхерентне недостатке и да је за остваривање њихове улоге неопходно да се испуне одговарајуће претпоставке.

Кључне речи: владавина права, регулаторна тела, омбудсман, повереник за родну равноправност, повереник за заштиту права на информације од јавног значаја.

* Научни сарадник, Институт за политичке студије, Београд, miodrag.radojevic@gmail.com.

Mijodrag RADOJEVIĆ, Ph.D

Research-associate, Institute for political studies, Belgrade

INDEPENDENT CONTROL BODY AND INSTITUTIONS AND PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FREEDOMS

Summary

Human rights and freedoms in most legal systems are the highest constitutional values guaranteed by institutional mechanisms. In the modern world, they are facing great challenges, imposed by technological development, the Kovid pandemic, geopolitical changes and the crisis of democracy. Therefore, the question of their effective protection and improvement arises. One of these answers is independent control bodies and institutions. The author pointed out the complex character of independent control bodies and institutions, made their terminological and conceptual distinction in relation to related concepts and analyzed their role and significance in the legal order of the Republic of Serbia. The role of independent control bodies and institutions in the protection of human rights was analyzed by applying a comparative and positive legal method, which described their characteristics. The author concluded that independent control bodies are a necessary element of the institutional framework for the protection of human rights, but that they have inherent shortcomings and that in order to fulfill their role, it is necessary to meet the appropriate preconditions.

Key words: rule of law, independent regulatory bodies, ombudsman, commissioner for gender equality, commissioner for protection of the right to information of public importance .

Др Зоран ЈОВАНОВСКИ,
Ванредни професор, Војна академија “Генерал Михаило Апостолски”,
Северна Македонија, Скопље
Универзитет “Гоце Делчев”, Штип, Северна Македонија

ВРСТЕ УПРАВНИХ АКТА У РСМ

Резиме

Управна или управна делатност подразумева обављање управних и стручних послова као што су: решавање у управном поступку, вршење управног надзора, израда закона, доношење управних аката и др. Управни акти се разликују по врсти, облику и правној природи. Основна карактеристика управних аката је једностраност, што значи да их могу доносити само овлашћени доносиоци, а то су органи државне управе и други државни органи, као и правна лица која имају јавна овлашћења. Основно својство управних аката је ауторитарност, што значи да се може донети без воље физичког или правног лица (странке), односно без његове сагласности. Управни акти се схватају као општи, специфични, тј. појединачни управни акти, материјални акти или радње и управни уговори.

Општим управним актима права и обавезе грађана могу се утврдити само ако су претходно утврђене законом. Посебни или појединачни управни акти су акти који прописују појединачно и посебно правило за одређени случај и одређено лице. Материјална дела или радње не производе непосредне правне последице, али могу послужити као основ за реализацију одређених правних ситуација. Док су управни уговори посебна врста управних аката који настају између јавног органа и правног или физичког лица (странке), чији субјект обавља јавну службу из надлежности јавног органа када је то законом прописано, а у јавног интереса и са правима трећих лица нису ограничени. Подела управних аката је од посебног значаја јер сваки од њих има своје посебне карактеристике и намену. Управни акт важи док се не укине, поништи или измени административним лековима као што су жалба, приговор или по службеној дужности.

Кључне речи: управни акти, управа, закон, власт, јавни интерес.

Zoran JOVANOVSKI, Ph.D*

TYPES OF ADMINISTRATIVE ACT IN NRM

Summary

Administrative activity means performing administrative and professional activities such as: resolving in administrative procedure, performing administrative supervision, drafting laws, adopting administrative acts, etc. Administrative acts differ in type, form and legal nature. The main feature of the administrative acts is unilateralism, which means that they can be adopted only by authorized adopters, these are the state administration bodies and other state bodies as well as legal entities that have public authorizations. The basic property of administrative acts is authoritarianism, which means that it can be adopted without the will of the natural or legal person (party), ie without its consent. Administrative acts are the general, specific, i.e individual administrative acts, material acts or actions and administrative agreements. With the general administrative acts, the rights and obligations of the citizens can be determined only if they are previously determined by law. Specific or individual administrative acts are acts that prescribe an individual and specific rule for a certain case and a certain person. Material acts or actions do not produce immediate legal consequences, but can serve as a basis for the realization of certain legal situations. While administrative contracts are a special type of administrative acts that occur between a public body and a legal or natural person (party), whose subject is performing a public service under the competence of a public body when it is prescribed by law, and is in public interest and with the rights of third parties are not restricted. The division of administrative acts is of particular importance because each of them has its own special characteristics and purposes. An administrative act is valid until it is repealed, annulled or amended by administrative remedies such as an appeal, objection or ex officio.

Keywords: administrative acts, administration, law, authoritarianism, public interest.

* Associate Professor, Military Academy, General “Mihailo Apostolski” Skopje, University “Goce Delčev”, Štip, North Macedonia, zoranjovanovski43@gmail.com

Др Бојан БОЈАНИЋ*

УСТАВНОПРАВНИ ОКВИР РЕФЕРЕНДУМА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Апстракт

У условима представничке демократије, референдум, као њен корективни фактор, представља најчешће примењивани облик непосредне демократије. Аутор се у раду најпре осврће на историјат и теоријски појам референдума, а потом анализира уставни и законски оквиром референдума у Републици Србији. Грађанима, као носиоцима суверености, Устав Србије даје могућност њеног остваривања непосредно, путем референдума и народне иницијативе и посредно, преко слободно изабраних представника. У упоредној пракси грађани имају на располагању веома различите облике непосредног одлучивања о њима важним питањима. Наш законодавац, у зависности од тога да ли је изјашњавање грађана у одређеним стварима одређено Уставом, законом, статутом АП или статутом јединице локалне самоуправе или се, пак, он расписује на захтев одређеног броја бирача, референдум разликује на обавезни и необавезни. Према правном дејству одлуке, референдум у Србији може бити саветодавни или обавезујући, а с обзиром на територију на којој се спроводи може бити републички, покрајински или локални. У односу на време доношења акта о коме се грађани изјашњавају референдум може бити претходни и накнадни, док се према врсти акта о коме се изјашњавају, референдум разликује на уставотворни, законодавни и управни.

Кључне речи: референдум, устав, закон о референдуму и народној иницијативи, врсте референдума.

* ванредни професор, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, bojan.bojanic@pr.ac.rs

Bojan BOJANIĆ, Ph.D

Associate Professor, University of Priština in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Law

CONSTITUTIONAL LEGAL FRAMEWORK OF THE REFERENDUM IN THE REPUBLIC OF SERBIA

Summary

In the conditions of representative democracy, the referendum, as its corrective factor, is the most commonly used form of direct democracy. The author first looks at the history and theoretical concept of the referendum, and then analyzes the constitutional and legal framework of the referendum in the Republic of Serbia. The Constitution of Serbia gives citizens, as bearers of sovereignty, the possibility of exercising it directly, through a referendum and a people's initiative, and indirectly, through freely elected representatives. In comparative practice, citizens have at their disposal very different forms of direct decision-making on important issues. Our legislator, depending on whether the citizens' vote in certain matters is determined by the Constitution, law, statute of the AP or the statute of the local self-government unit, or whether it is called at the request of a certain number of voters, distinguishes between mandatory and optional. According to the legal effect of the decision, the referendum in Serbia can be advisory or binding, and given the territory in which it is conducted, it can be republican, provincial or local. In relation to the time of passing the act on which the citizens vote, the referendum can be previous and subsequent, while according to the type of act on which they vote, the referendum differs in constitutional, legislative and administrative.

Key words: referendum, constitution, law on referendum and people's initiative, types of referendum.

Др Милица КОВАЧЕВИЋ*

Др Бранислава ПОПОВИЋ-ЋИТИЋ**

Лидија БУКВИЋ-БРАНКОВИЋ***

ПРАВО НА ОБРАЗОВАЊЕ И ИДЕАЛ РАВНОПРАВНОСТИ

Апстракт

Права на образовање у савремено доба представља једно од неприкосновених људских права. Међутим, пуна имплементација права на образовање истовремено подразумева испуњеност више предуслова. У том смислу није довољно само да образовање буде формално и практично доступно сваком грађанину, већ се поставља и питање да ли свако бива подједнако уважаван при реализацији права на образовање, без обзира на лична својства којима се одликује, како као индивидуа, тако и као припадник одређене групе. Имајући у виду наведено, излагања у раду су посвећена разматрању најзначајнијих међународних докумената који се односе на проблематику равноправности у образовном контексту, односно анализи докумената који су у том домену релевантни за Србију. Аутори закључују да се у стручном и јавном дискурсу чешће говори о проблемима у вези са доступношћу образовног процеса припадницима различитих маргинализованих група, док се самим својствима и садржини образовних програма посвећује недовољна пажња. Овакву праксу би требало мењати, имајући у виду да образовни процес и својим вредносним усмерењем и садржином треба да утиче на величање идеала равноправности.

Кључне речи: образовање, равноправност, људска права, дискриминација.

* Доцент, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, milica.kovacevic@fasper.bg.ac.rs

** Редовни професор, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, b.poroviccitic@gmail.com

*** Асистент, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, lidija_bukvic@yahoo.com

Milica KOVAČEVIĆ, Ph.D

Assistant Professor, University of Belgrade, Faculty of Special Education and Rehabilitation,

Branislava POPOVIĆ-ĆITIC, Ph.D

Full Professor, University of Belgrade, Faculty of Special Education and Rehabilitation,

Lidija BUKVIĆ-BRANKOVIĆ

Teaching Assistant, University of Belgrade, Faculty of Special Education and Rehabilitation

THE RIGHT TO EDUCATION AND THE IDEAL OF EQUALITY

Summary

The right to education in modern-day is one of the fundamental human rights. However, the full implementation of the right to education implies the fulfillment of several preconditions. In that sense, it is not enough just that education is formally and practically accessible to every citizen, but the question arises whether everyone is equally respected in the realization of the right to education, regardless of personal characteristics, both as an individual and as a member of certain groups. Having in mind the above, the paper has been dedicated to the consideration of the most important international documents related to the issue of equality in the educational context and also to the analysis of documents that are relevant in Serbia in that area. The authors conclude that significant attention has been devoted to problems related to the accessibility of the educational process to members of various marginalized groups, while the very content of educational programs has not been given the appropriate attention. This practice should be changed, bearing in mind that the educational process, not only with its accessibility, but also with its value orientation and content, should influence the popularization of the ideal of equality.

Keywords: education, equality, human rights, discrimination.

Ђорђе МАРКОВИЋ,
Асистент, Универзитет у Београду, Правни факултет

ЗАШТИТА СЛОБОДЕ ИЗБОРА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – ИЗБОРНА АДМИНИСТРАЦИЈА У СВЕТЛУ НОВИХ ИЗБОРНИХ ЗАКОНА

Резиме

У предвечерје ванредних парламентарних, редовних председничких и локалних (понегде) избора, Народна скупштина Републике Србије је почетком фебруара 2022. године донела нове изборне законе: Закон о избору народних посланика, Закон о избору председника Републике и Закон о локалним изборима. Иако су закони формално нови, суштински, они не доносе ништа ново у погледу оних фактора који непосредно утичу на резултате избора (изборни систем, цензус, изборне јединице и сл.), тако да је са тог аспекта реч о старим законима само у новом руху. С друге стране, када је у питању изборна администрација, односно органи који се баве организацијом и спровођењем избора, постоје значајне новине. На првом месту реч је о увођењу локалних изборних комисија, као споне између Републичке изборне комисије и бирачких одбора. У раду су приказане најзначајније новине у овој области уз критички осврт добре изборне праксе коју препоручује Венецијанска комисија. У раду је изнета бојазан да овакве делимичне и несистематске промене изборног законодавства неће суштински допринети заштити изборног права, а због кратког рока да се изборни актери упознају с новим, неретко компликованим правилима, може да дође управо до супротног ефекта. Аутор истиче да је Србији и њеним грађанима, три деценије од увођења вишестраначја, потребно унификовано и потпуно реформисано изборно законодавство у складу са највишим демократским стандардима, прилагођено потребама друштва, које су у нашој стручној јавности одавно препознате.

Кључне речи: изборна администрација, изборни закони, Република Србија, Венецијанска комисија.

Đorđe MARKOVIĆ*

PROTECTION OF THE FREEDOM TO VOTE IN THE REPUBLIC OF
SERBIA –
ELECTION ADMINISTRATION IN THE LIGHT OF THE NEW
ELECTORAL LAWS**

Abstract

Two months before the elections scheduled for 3rd of April 2022, the Republic of Serbia got new electoral laws. The laws came about after months of negotiations between the government and the opposition. The government, as the proposer of the law, emphasises that nothing has been fundamentally changed, but that those laws should contribute to greater democracy and transparency of the election process. In this paper, the author will try to present the extent to which there have been changes in the election administration. This area is significant because it has undergone the biggest and most important changes. Also, the author supports the thesis that this time the chance to substantially modernise and systematise this matter in the Republic of Serbia has been missed just like the previous time when there were changes in the electoral legislation (2020).

Key words: election administration, electoral laws, Republic of Serbia, Venice Commission.

* Assistant, University of Belgrade, Faculty of Law, djordje.markovic@gmail.com.

** The paper is the outcome of the project: *Савремени проблеми правног система Србије – претходна и накнадна анализа правних прописа* [Contemporary Problems of the Legal System of Serbia, subtopic – Previous and Subsequent Analysis of Legal Regulations] conducted by the University of Belgrade, Faculty of Law.

Стефан РАДОЈЧИЋ*

ПРАКСА УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ОЦЕЊИВАЊУ УСТАВНОСТИ МЕЂУНАРОДНИХ УГОВОРА

Апстракт

Проблематика односа међународног и унутрашњег права обухвата различите правне институте. Почевши од различитих теоријских поставки односа два система права, преко норми међународних уговора и устава, до судских одлука, међународних и националних. У овом раду, одабрани аспект анализе односи се на уставносудску контролу међународних уговора, пред Уставним Судом Републике Србије. На тај начин настојали смо ближе одредити питање компатибилности потврђених међународних уговора са Уставом. Такође, пажња је посвећена категорији „непотврђених“ међународних уговора чија је Република Србија чланица. То питање нарочито је важно у контексту оцене уставности спољнополитички важних аката хибридне правне природе, са елементима међународног уговора, а што је било предмет одлучивања Уставног суда. Поред тога, налазимо неколико одлука о оспореним билатералним међународним уговорима, из којих се могу успоставити одређене законитости. Циљ рада је сагледавање улоге Уставног суда као негативног законодавца, у светлу постојеће праксе. С тим у вези, важно је истаћи могућа уставна и законска решења, којима би се избегле будуће сличне недоумице.

Кључне речи: међународни уговори, устав, Уставни суд Републике Србије, Бриселски споразум.

* Асистент, Правни факултет у Новом Саду, s.radojcic@pf.uns.ac.rs

Stefan RADOJČIĆ

Teaching Assistant, University of Novi Sad, Faculty of Law

JURISPRUDENCE OF CONSTITUTIONAL COURT OF THE REPUBLIC
OF SERBIA IN DECIDING ON COMPLIANCE OF INTERNATIONAL
TREATIES WITH THE CONSTITUTION

Summary

The issue of the relation of international and national law encompasses various legal institutes and different approaches. Starting from different theoretical approaches to this relation, followed by norms of international and national law, and then judicial decisions both, international and national ones. In this paper, a chosen aspect of the analysis relates to the constitutional control of international treaties, before the Constitutional Court of the Republic of Serbia. In that manner, we provide a closer determination of a compatibility of ratified international treaties with the Constitution. Also, attention is drawn to a category of 'unratified' international treaties which the Republic of Serbia is a member of. That issue is particularly important in the context of judicial control of hybrid legal acts, with elements of international treaty, which was a subject matter of cases before the Constitutional Court. Further to that, we can find several decisions on disputed bilateral treaties, from which certain principles can be derived. The aim of the paper is to analyse the role of Constitutional Court as a 'negative legislator', in light of the existing practice. In that regard, it is important to note potential constitutional and legal solutions, by which some similar doubts could be avoided in the future.

Key words: international treaty, Constitution, Constitutional Court of the Republic of Serbia, Brussels Agreement.

Јована МИСАИЛОВИЋ*

ПРАВО НА ШТРАЈК – ДЕРИВАТ ЕВОЛУЦИЈЕ ЉУДСКИХ ПРАВА**

Апстракт

Штрајк је прекид рада који запослени организују ради заштите својих професионалних и економских интереса по основу рада. Иако је право на штрајк једно од најзначајних права чијем остварењу радници прибегавају са циљем да остваре своја права нарушена од стране послодавца, право на штрајк је често оспоравано, а сâм штрајк неретко посматран као акција радника која укључује насиље и принуду, крши основне либералне слободе а понекад може угрозити јавни ред и мир у држави. У раду се анализира право на штрајк као људско право кроз сумирани приказ делатности Међународне организације рада у погледу уређивања права на штрајк, јуриспруденције Европског суда за људска права и Европског суда правде, и уз приказ уређивања законитости штрајка у упоредном и домаћем праву.

Кључне речи: штрајк, право на штрајк, Међународна организација рада, Европски суд за људска права, Европски суд правде.

* Истраживач сарадник, Институт за упоредно право, Београд, Србија, j.misailovic@iup.rs.

** Рад је настао као резултат истраживања на пројекту „Додатне анализе уз алтернативни Закон о раду“ у сарадњи Центра за достојанствен рад и *Olof Palme Center*.

Jovana MISAILOVIĆ

Research Assistant, Institute of Comparative Law, Belgrade

THE RIGHT TO STRIKE - A DERIVATIVE OF THE EVOLUTION OF HUMAN RIGHTS

Summary

When it comes to the evolution of the right to strike - it has not yet reached its peak, and the question is when it will. The discrepancy in regulating the legality of strikes among countries around the world indicates that non-uniformity contributes to depriving the right to strike of the purpose for which strikes exist as a right of collective action - the exercise of legitimate and statutory workers' rights. This does not mean that the right to strike should be unrestricted, or allowed in all professions, but should not be seen as a right that must be derived from other rights and that is not "sufficient" to be significantly discussed without bringing in indispensable context with other workers' rights. In that sense, the exercise of the right to strike should be seen as a feature of a free society, where discord should not be accepted as normal and conflict as healthy. This is especially true given the time of intense globalization where workers can become extremely vulnerable. With increased competition in the labor market, state labor standards are often diminished in order to reduce production costs and increase profitability. To oppose such practices, workers need the right to strike, linked to a range of civil and political rights including the right to life, property, dignity, freedom of expression and freedom of association.

Keywords: strike, right to strike, International Labour Organization, European Court of Human Rights, European Court of Justice.

Ања БЕЗБРАДИЦА*

Василије МАРКОВИЋ*

ТЕСТ(ОВИ) БАЛАНСИРАЊА И ОГРАНИЧЕЊЕ ПРАВА НА ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА ОД ЈАВНОГ ЗНАЧАЈА У СРПСКОМ ПРАВУ

Апстракт

Аутори у раду анализирају теоријски и нормативни оквир теста јавног интереса, као централног места законског уређивања права на слободан приступ информацијама од јавног значаја. Циљ анализе усмерен је ка изналажењу узрока и предлагању решења за значајан проблем уочен у пракси - непримењивање, чак игнорисање теста јавног интереса од стране првостепених органа у поступцима за остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја. До потврде овакве праксе аутори су дошли након спроведеног емпиријског истраживања на узорку од 97 случајева. За један од могућих узрока овог проблема, поред кадровских капацитета и недостатка професионалне оспособљености, у раду је посебно истакнута недовољна прецизност законског текста, али и у теорији присутна термилошко - појмовна конфузија. Конфузија се односи како на питање постоји ли уопште у српском Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја тест јавног интереса, тако и на питање каква је његова природа у односу на друге сличне тестове балансирања. У раду се стога полази од тога да српски Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја садржи тест јавног интереса у чл.8, те да је реч о једној од фаза класичног уставног теста пропорционалности.

Кључне речи: Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, тест јавног интереса, тест пропорционалности, тест штете, вагање интереса

* Истраживач приправник, Институт за упоредно право Београд, a.bezbradica@iur.rs

* Истраживач приправник, Институт за упоредно право Београд, v.markovic@iur.rs

Anja BEZBRADICA

Research Assistant, Institute of Comparative Law, Belgrade

Vasilije MARKOVIĆ

Research Assistant, Institute of Comparative Law, Belgrade

WEIGHING TEST(S) AND LIMITATION OF THE RIGHT TO ACCESS INFORMATION OF PUBLIC IMPORTANCE IN SERBIAN LAW

Summary

The authors analyze the theoretical and normative framework of the public interest test, as the very core of legal regulation of the right to free access to information of public importance. The analysis is aimed at finding the causes and proposing solutions to a significant problem identified in practice - non-implementation, even ignoring the public interest test by first instance bodies in procedures for exercising the right to access information of public importance. The authors came to the confirmation of this practice after conducting an empirical study on a sample of almost 100 cases during 2020. As one of the possible reasons for this issue, in addition to personnel capacities and lack of professional training, the paper emphasizes the lack of precision of the legal text, but also the conceptual and terminological confusion present in theory. The confusion refers to the question of whether there is a test of public interest in the Serbian Law on Free Access to Information of Public Importance, as well as its nature in relation to other similar balancing tests. Authors therefore assume that the Serbian Law on Free Access to Information of Public Importance contains a test of public interest in Article 8, and that it is actually a phase of constitutional proportionality test.

Key words: Law on Free Access to Information of Public Importance, public interest test, proportionality test, harm test, weighing of interests.

Милица МИЦОВИЋ*

ПОВРЕДА ПРАВА НА СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

Апстракт

Право на суђење у разумном року као део права на правично суђење, јесте једно од основних људских права прокламованих Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода. У домаћем праву загарантовано је, превасходно, Уставом Републике Србије а затим Законом о заштити права на суђење у разумном року. Имајући у виду да поштовање права на суђење у разумном року доприноси поштовању људских права, принципима владавине права и правне државе, чини се неопходним преиспитивање питања (односно проблема) повреде права на суђење у разумном року. У раду се, након општих напомена о садржини права на суђење у разумном року, анализирају законодавна решења у домену заштите права на суђење у разумном року. Посебна пажња посвећена је споровима из области радних односа, с обзиром на то да статистички подаци у погледу спорова који су предмет решавања пред Врховним касационим судом, указују на бројност и дуго трајање претежно радних спорова. Ауторка у раду, такође, настоји да анализира судску праксу као и праксу Европског суда за људска права с обзиром на чињеницу да је у великом броју предмета пред Европским судом за људска права против Републике Србије, утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Кључне речи: право на суђење у разумном року, радни спорови, заштита права, Европски суд за људска права.

* Асистент, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, milica.midzovic@pr.ac.rs

Milica MIDŽOVIĆ

Teaching Assistant, University of Priština in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Law

VIOLATION OF THE RIGHT TO TRIAL WITHIN A REASONABLE TIME

Summary

The right to a trial within a reasonable time, as part of the right to a fair trial, is one of the basic human rights proclaimed by the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. In domestic law, it is guaranteed, first of all, by the Constitution of the Republic of Serbia and then by the Law on Protection of the Right to Trial within a Reasonable Time. Bearing in mind that respect for the right to a trial within a reasonable time contributes to respect for human rights, the principles of the rule of law and the rule of law, it seems necessary to reconsider the issue (or problem) of violating the right to a trial within a reasonable time. The paper, after general remarks on the content of the right to a trial within a reasonable time, analyzes the legislative solutions in the field of protection of the right to a trial within a reasonable time. Special attention is paid to disputes in the field of labor relations, given that statistical data on disputes that are subject to resolution before the Supreme Court of Cassation, indicate the number and duration of predominantly labor disputes. The author also tries to analyze the case law as well as the case law of the European Court of Human Rights, given the fact that in a large number of cases before the European Court of Human Rights against the Republic of Serbia, violation of the right to trial within a reasonable time.

Keywords: right to a trial within a reasonable time, labour disputes, protection of rights, European Court of Human Rights.

Др Саша БОВАН*

ХЕРМЕНЕУТИЧКИ РЕЛАТИВИЗАМ И СОЦИОЛОШКИ ХОЛИЗАМ У ТЕОРИЈИ ТУМАЧЕЊА ПРАВА

Апстракт

У раду се разматра структура правничког расуђивања полазећи од хипотезе којом се хипостазира мала премиса јуристичког закључка. То подразумева дискусију о значају мале премисе, која се води са становишта херменеутичког релативизма Х. Г. Гадамера, те дискусију о природи мале премисе, која се посматра са једног контекстуалног, у крајњој линији - социолошког становишта. Иначе, шири епистемолошки оквир ове расправе и извор изложене хипотезе темељи се на идеји да однос велике и мале премисе јуристичког закључка морамо посматрати имајући у виду њихову суштину а не логичку везу. Посматрано из овог угла, у раду следи покушај да се формулише колико толико поуздан критеријум тумачења права. Коначно, имајући у виду да се овде заступа објективна теорија тумачења права, за коју сматрамо да у главним токовима представља облик недореченог прагматизма и неосвешћеног социологизма, следи и покушај да се одговори на питање зашто се објективна теорија тумачења права не означи својим правим именом које најбоље изражава њену најдубљу суштину – као социолошка теорија тумачења права – а према томе како се тумачење права и заиста одвија у судници у непосредном судијском одлучивању.

Кључне речи: Тумачење права. – Субјективна теорија правног расуђивања. – Објективна теорија правног расуђивања. – Социолошка теорија тумачења права.

* Редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду, bovan@ius.bg.ac.rs

Saša BOVAN, Ph.D

Full-time professor, University of Belgrade, Faculty of Law

HERMENEUTIC RELATIVISM AND SOCIOLOGICAL HOLISM IN THE THEORY OF INTERPRETATION OF LAW

Summary

The paper discusses the nature of the legal reasoning starting from H. G. Gadamer's philosophical hermeneutics and sociological analysis as a synthetic view of reality (sociological holism). Starting from Gadamer, we come to the conclusion about the importance of a small premise in the legal reasoning, i.e. the position that the starting point of interpretation of law is not the purpose of regulation, but the facts of the case which are in front of the judge. This means making a distinction between the reason of interpretation and its subject, i.e. that the interpretation of law is based on the question "why" is something being interpreted, and not "what" are we interpreting or "who" is interpreting. Starting from the sociological approach, we discover the nature of the small premise: working on the facts of a case always implies not only establishing and qualifying the facts, but also their explanation which is the step inserted between previous two operations. In the community, these two epistemological points indicate that the interpretation of law is primarily manifested as a causal - normative operation, i.e. as a model of a microsociological analysis.

Key words: Interpretation of law, Subjective theory of interpretation of law, Objective theory of interpretation of law, Sociological theory of interpretation of law.

Др Андреја КАТАНЧЕВИЋ*

НАЧЕЛО ПРЕДСТАВЉАЊА У НАСЛЕДНОМ ПРАВУ – ИСТОРИЈСКИ
КОНТЕКСТ НАСТАНКА И ИЗАЗОВИ МОДЕРНОГ ЗАКОНОДАВСТВА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹

Апстракт

Начело репрезентације је једно од многобројних римских правила реципираних у модерно законодавство, па и савремено српско наследно право. Последњим изменама законодавства из 1995. године, оно је проширено у трећем наследном реду. Циљ рада је да испита када и зашто је формулисано правило о представљању предака у интестатском наследном праву, те да реконструише његов развој и ширење у историји римског права до Јустинијана. Примењене методе су језичко, системско и историјско тумачење Гајевих и Јустинијанових Институција, као и новеле 118. и 127. из 543. односно 548. године.

Кључне речи: *per stirpes*, *per capita*, репрезентација, Новела 118, Новела 127.

* Ванредни професор, Универзитет у Београду, Правни факултет, andrejakatancevic@gmail.com

¹ Рад је настао у оквиру пројекта Универзитета у Београду - Правног факултета „Савремени проблеми правног система Србије“.

Andreja KATANČEVIĆ, Ph.D

Associate Professor, University of Belgrade, Faculty of Law

THE REPRESENTATION PRINCIPLE IN THE ROMAN LAW OF INHERITANCE

Summary

Rule of representation is one of the many Roman rules received in the modern legal systems. The same is true for the Serbian contemporary law of succession. The 1995 Inheritance Act expanded its application in the third line of succession. The aim of the paper is to investigate when and why the representation principle was formulated and to reconstruct its historical development within its Roman history, until the time of Justinian. Applied methods are linguistic, systemic and historical interpretation of Gaius' and Justinian's institutes, as well as the novels 118 and 127, from 543 and 548 AD.

Key words: *per stirpes, per capita, ius representationis*, Novel 118,
Novel 127

Др Валентина ЦВЕТКОВИЋ-ЂОРЂЕВИЋ²

СУЗБИЈАЊЕ ЕПИДЕМИЈЕ КРОЗ ИСТОРИЈУ

Апстракт

Први део рада садржи преглед највећих епидемија које су погодиле Европу почев од позног античког доба. Извори сведоче да је у Источном римском царству за време владавине цара Јустинијана у 6. веку избила епидемија куге која се због огромних размера сматра првом пандемијом у историје Европе. Друга велика епидемија у Европи коју историја памти избила је у другој половини 14. века, а због катастрофалних последица које је имала добила је назив „црна смрт“. Куга није била једина епидемијска болест која се појавила у предмодерној ери. Постојао је низ бактеријских и вирусних заразних болести које су, попут куге, достигле размере пандемије. У 19. веку опасан непријатељ против кога се требало борити постаје колера.

У другом делу рада разматра се како се у средњем веку и у рано модерно доба објашњавало избијање и ширење епидемија, док се у трећем делу описују различите мере сузбијања епидемија. С тим у вези аутор истиче да је у различитим периодима постојала блиска веза између мера сузбијања епидемије и објашњења узрока њеног избијања. Захваљујући медицинско-научном приступу у 19. веку настају нове стратегије у сузбијању куге и других заразних болести.

Кључне речи: Епидемија, сузбијање, Европа, историја.

² Ванредни професор, Правни факултет Универзитета у Београду,
valentina_cvetkovic@ius.bg.ac.rs

Valentina CVETKOVIĆ-ĐORĐEVIĆ, Ph.D

Associate Professor, University of Belgrade, Faculty of Law

COMBATING THE EPIDEMIC THROUGH HISTORY

Summary

The first part of the paper contains an overview of the biggest epidemics that have affected Europe since late antiquity. Sources testify that an epidemic of plague broke out in the Eastern Roman Empire during the reign of Emperor Justinian in the 6th century, which is considered to be the first pandemic in the history of Europe due to its huge scale. The second great epidemic in Europe that history remembers broke out in the second half of the 14th century, and due to the catastrophic consequences it had, it was called the "black death". Plague was not the only epidemic disease to emerge in the premodern era. It existed through bacterial and viral infectious diseases that, like the plague, reached the scale of a pandemic. In the 19th century, a dangerous enemy against which to fight became cholera.

The second part of the paper discusses how the outbreak and spread of epidemics was explained in the Middle Ages and early modern times, while the third part describes various measures to combat epidemics. In this regard, the author points out that in different periods there was a close connection between the measures to combat the epidemic and the explanation of the causes of its outbreak. Thanks to the medical-scientific approach, new strategies in the suppression of plague and other infectious diseases emerged in the 19th century.

Keywords: Epidemic, control, Europe, history.

Др Драгана ЋОРИЋ,
Доцент, Правни факултет, Универзитет у Новом Саду

ДА ЛИ ПОСТОЈИ ГРАНИЦА ИЗМЕЂУ ЉУДСКИХ ПРАВА И СЛОБОДА И САМОВОЉЕ ПОЈЕДИНАЦА?

Резиме

Дефинисана као друштвене норме које осликавају основне вредности заједничке свим људима где год да се налазе, људска права постају начин одређивања карактера политичког система у држави. Постоје нека људска права која су апсолутна и ни под којим околностима се не могу кршити. Како год, неки могу бити прекршени или ограничени да би се очувало „више добро“. Још у условима пандемије широм света, у последње време су се водиле дебате да ли је неко кршење људских права и слобода једноставно кршење које би требало да буде кажњено законом, или постоји легитимно кршење због заштите јавног здравља.

Кључне речи: Људска права и слободе, ограничења, права појединца.

Dragana ČORIĆ, Ph.D*

IS THERE A BORDERLINE BETWEEN HUMAN RIGHTS AND
FREEDOMS AND THE ARBITRARINESS OF INDIVIDUALS?

Abstract

Defined as social norms that depict basic values common to all people where ever they are, human rights become a way of determining the character of the political system within the state. There are some human rights that are absolute and under no circumstances cannot be violated. How ever some may be violated or restricted in order to preserve “higher good”. While still on pandemic conditions all over the world, some debates occurred lately, whether some violation of human rights and freedoms were simply violations that should be punished by law, or there is a legitimate violation because of protection of public health.

Key words: Human rights and freedoms, limitations, individual rights.

* Assistant professor, Faculty of Law, University of Belgrade, d.coric@pf.uns.ac.rs

Др Стефан САМАРЦИЋ*

Др Лука БАТУРАН*

Марија МИТРОВИЋ*

НЕОБРАЂЕНО ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ: УЗРОЦИ И РАЗМЕРЕ ПРОБЛЕМА И ПОСТОЈЕЋИ ПРАВНИ ОКВИР

Апстракт

У фокусу овог истраживања је проблем необрађеног пољопривредног земљишта на територији Србије. Значај истраживања се огледа у чињеници да пољопривредно земљиште представља ограничен природни ресурс, од кључне важности за производњу хране. Укључењем тренутно неискоришћеног земљишта у функцију производње утицало би се на повећање вредности производње и квалитета живота у Србији. Циљ је да се констатују размере проблема необрађеног пољопривредног земљишта и узроци настанка проблема, као и значај пољопривредног земљишта у процесу производње. Такође, циљ је и да се сагледа постојећи правни оквир за алокацију пољопривредног земљишта у Србији. Закључак рада је да максималан ниво искоришћености пољопривредног земљишта није сам по себи оптималан, те да приликом дефинисања правног оквира за коришћење земљишта треба водити рачуна о томе да се ресурси не користе ни испод, али ни изнад оптималног нивоа.

Кључне речи: пољопривредно земљиште; обрадиво земљиште; необрађено земљиште; ограничење права својине.

* Асистент са докторатом, Правни факултет Универзитета у Новом Саду, ssamardzic@pf.uns.ac.rs.

* Асистент са докторатом, Правни факултет Универзитета у Новом Саду, lbaturan@pf.uns.ac.rs.

* Студент докторских студија, Правни факултет Универзитета у Новом Саду, marija.mitrovic@lawoffice-rs.com.

Stefan SAMARDŽIĆ, Ph.D

Assistant with Ph.D, University of Novi Sad, Faculty of Law

Luka BATURAN, Ph.D

Assistant with Ph.D, University of Novi Sad, Faculty of Law

Marija MITROVIĆ,

Ph.D Student, Faculty of Law, University of Novi Sad

UNCULTIVATED AGRICULTURAL LAND: CAUSES AND SCOPE OF THE PROBLEM AND THE EXISTING

Summary

The research is focused on the problem of uncultivated agricultural land on the territory of Serbia. The importance of the research is reflected in the fact that agricultural land is a scarce economic resource, crucial in food production. Engaging of currently unused land in the agricultural production would increase the output value and the quality of life in Serbia. The aim is to ascertain the extent of the problem of uncultivated agricultural land and the causes of the problem, as well as the importance of agricultural land in the production process. Also, the aim is to review the existing legal framework for the allocation of agricultural land in Serbia. The conclusion of the paper is that the maximum level of utilization of agricultural land does not have to be optimal (and as a rule it is not), and that when defining the legal framework for land use, care should be taken not to incentive use of resources below or above the optimal level.

Keywords: agricultural land; arable land; uncultivated land; restriction of property rights.

Страхиња ОБРЕНОВИЋ*

ЗАШТИТА ЕНЕРГЕТСКИ УГРОЖЕНИХ ПОТРОШАЧА КРОЗ УВОЂЕЊЕ КАТЕГОРИЈЕ ЕНЕРГЕТСКОГ СИРОМАШТВА

Апстракт

Енергетско сиромаштво је већ препознато као проблем почетком 21. века, како на глобалном, тако и на европском нивоу. Реч је о феномену ког нису поштеђене ни развијене државе, али који је свакако присутнији у државама у развоју, односно неразвијеним државама. Ипак, ни данас нема јединствене дефиниције онога што представља енергетско сиромаштво, и оно се разликује од државе до државе и условљено је различитим околностима. Циљ овог рада је да укаже на неке карактеристике енергетског сиромаштва које су идентичне за све државе и регионе, као и да истакне разлике које могу да се јаве приликом дефинисања и мерења енергетског сиромаштва, што последично утиче и на различите мере и стратегије којима прибегавају државе како би се избориле са овим проблемом. У Европској унији су препознате категорије енергетски угрожених купаца, односно потрошача и енергетског сиромаштва у правно обавезујућим актима, нарочито од усвајања тзв. Трећег енергетског пакета. Када је реч о Србији, категорија енергетски угрожених купаца је препозната Законом о енергетици, а ближе регулисана Уредбом о енергетски угроженом купцу, док је појава енергетског сиромаштва дефинисана тек 2021. године усвајањем Закона о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије. Препознавањем ових категорија је начињен значајан позитиван искорак у домену заштите рањивих купаца, односно потрошача енергије, али преостаје да се види учинковитост мера које се предузимају како би се побољшао положај енергетски угрожених купаца, односно смањило или искоренило енергетско сиромаштво.

Кључне речи: енергетски угрожени купац, енергетско сиромаштво, енергетска ефикасност, енергетско тржиште.

* Асистент, Факултет политичких наука Универзитета у Београду, strahinja.obrenovic@fpn.bg.ac.rs.

Strahinja OBRENOVIĆ,
Teaching Assistant, Faculty of Political Sciences,
University of Belgrade

PROTECTION OF VULNERABLE ENERGY CONSUMERS THROUGH THE INTRODUCTION OF ENERGY POVERTY

Summary

Energy poverty has been recognized as a problem at the beginning of the 21st century, both globally and at the European level. It is a phenomenon that poses a challenge even for developed countries, but which is certainly more present in developing countries and especially in the underdeveloped countries. However, we still do not have a single definition of energy poverty, and it differs from country to country and depends on many circumstances. The aim of this paper is to point out some characteristics of the energy poverty that are identical for all countries and regions, as well as to highlight the differences that may occur when defining and measuring energy poverty, which consequently affects the various measures and strategies needed to tackle this problem. In the European Union, concepts of energy vulnerable customers and energy poverty have been recognized in legally binding acts, especially after the adoption of the so-called Third energy package. When it comes to Serbia, the category of energy vulnerable customer is recognized by the Law on Energy, and regulated in more detail by the Decree on Energy Vulnerable Customer, while the concept of energy poverty was defined only in 2021 through the Law on Energy Efficiency and Rational Use of Energy. Recognition of these concepts was a significant step towards a better protection of vulnerable customers. In practice, there still remains to see the effectiveness of measures taken with the aim to reduce or even to eradicate the energy poverty.

Key words: energy vulnerable customer, energy poverty, energy efficiency, energy market

Вукашин СТАНОЈЛОВИЋ*

НАСТАНАК *ACTIO FUNERARIA*

Апстракт

Римска сахрана је имала карактер светковине која је требало да осигура мирну транзицију душе умрлог у вечност. Међутим, рађала је и обавезе у овоземаљском животу, за оне који су били дужни да је обаве, али и права за оне који су је организовали, иако то нису били обавезни. Како би се осигурало да они не сносе терет трошкова сахране, претор је створио посебно процесно средство *actio funeraria*, које је омогућавало организатору сахране да надоканди издатке које је имао поводом њене организације. Циљ рада је да истражи разлоге који су довели до настанка те тужбе, као и да покуша да одреди када је она настала.

Кључне речи: *Actio funeraria. Actio negotiorum gestorum. Actio de dolo.* Накнада трошкова сахране. Епидемија.

* Сарадник у настави, Универзитет у Београду, Правни факултет,
vukasinstanojlovic@gmail.com.

Vukašin STANOJLOVIĆ,
Teaching Fellow, University of Belgrade, Faculty of Law

ORIGIN OF *ACTIO FUNERARIA*

Summary

The Roman funeral had the character of a feast which was supposed to ensure the peaceful transition of the soul of the deceased to eternity. However, she also gave birth to obligations in this earthly life, for those who were obliged to perform it, but also rights for those who organized it, although they were not obliged to do so. In order to ensure that they do not bear the burden of funeral expenses, the praetor created a special procedural means *actio funeraria*, which enabled the funeral organizer to reimburse the expenses he had for his organization. The aim of this paper is to investigate the reasons that led to the lawsuit, as well as to try to determine when it arose.

Keywords: *Actio funeraria*. – *Actio negotiorum gestorum*. – *Actio de dolo*. – Reimbursement of funeral costs. – Epidemic.

Александра МИТРОВИЋ*

ПОСТИЗАЊЕ СОЦИЈАЛНО - ЕКОНОМСКЕ ПРАВДЕ НА ПОЉУ РЕШАВАЊА ЕКОЛОШКИХ ПРОБЛЕМА

Апстракт

Овај рад има за циљ да укаже на еколошки проблем, као цивилизацијски проблем који би требало посматрати као неминовност и нужност и који треба решавати мултидисциплинарним приступом односно, са становишта економије, социологије, политике, екологије, културе, права, али и етике, а која наглашава да је решавање еколошких проблема за човека и морално дужност. У том контексту, овај рад чини покушај да теоријском, аналитичком, дедуктивно – индуктивно методолошком платформом али и упоредно-правним приступом сагледа и истакне суштину еколошког проблема, као цивилизацијског проблема у тражењу решења са становишта правде, односно социјалне правде. Будући да су еколошки проблеми, заправо проблеми друштва како на глобалном тако и на индивидуалном плану, овај рад упућује на неопходност постојања правне регулативе (правно нормирање и санкционисање) ради подизања свести о важности бриге појединца и глобалног друштва за планету Земљу.

Кључне речи: еколошки проблем, мултидисциплинарни приступ, социјална правда, глобално друштво, правна регулатива.

* Асистент, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, aleksandra.mitrovic@gmail.com

Aleksandra MITROVIĆ

Teaching Assistant

University of Pristina – Kosovska Mitrovica, Faculty of Law

ACHIEVING SOCIO-ECONOMIC JUSTICE IN THE FIELD OF SOLVING ENVIRONMENTAL PROBLEMS

Summary

This scientific paper aims to point to the environmental problem, as a civilizational problem, and therefore should be seen as an inevitability and necessity that should be addressed by a multidisciplinary approach, therefore, from the standpoint of economics, sociology, politics, ecology, culture or law, but also ethics that solving environmental problems is a human and moral duty. In that context, this paper makes an attempt to use a theoretical, analytical, deductive - inductive methodological platform, but also a comparative legal approach to see and emphasize the essence of the environmental problem, as a civilizational problem in finding solutions from the standpoint of justice and social justice. Since environmental problems are, in fact, problems of society both globally and individually, this scientific paper points to the necessity of the existence of legal regulations (legal regulation and sanctioning) in order to raise awareness of the importance of the care of the individual and global society for the planet Earth.

Key words: ecological problem, multidisciplinary approach, social justice, global society, legal regulations.

Др Гордана СТАНКОВИЋ*

Др Владимир БОРАНИЈАШЕВИЋ*

ОГРАНИЧЕЊЕ ПОСЛОВНЕ СПОСОБНОСТИ КАО ЉУДСКОГ ПРАВА

Апстракт

Аутори у раду анализирају пословну способност као људско право гарантовано Уставом и констатују да поред опште пословне способности постоји и читав спектар посебних пословних способности у које спада и ограничена пословна способност као начин вршења пословне способности. Ограничена пословна способност стиче се достизањем одређеног узраста по самом закону или настаје ограничавањем опште пословне способности у судском ванпарничном поступку изрицањем заштитне мере ограничења пословне способности која омогућава реализацију права на пословну способност према менталним способностима и капацитету физичког лица. Аутори указују на поједина нова законска решења која се односе на ограничавање пословне способности у судском ванпарничном поступку, на мотиве законодавца и на нову дужност суда да одлучи и о способности за вршење изборног права.

Кључне речи: пословна способност, општа пословна способност, посебна пословна способност, ограничена пословна способност, ванпарнични поступак.

Gordana STANKOVIĆ, Ph.D.

Full Professor, retired, University of Niš, Faculty of Law

Vladimir BORANIJAŠEVIĆ, Ph.D.

Full Professor, University of Priština

in Kosovska Mitrovica, Faculty of Law

LIMITATION OF LEGAL COMPETENCE AS A HUMAN RIGHT

Summary

The authors in the paper analyze legal competence as a human right guaranteed by the Constitution of the Republic of Serbia stating that besides the general legal competence there exists a whole range of special legal competences among which is the limited legal competence as a way of performing legal competence. The limited legal competence is acquired by reaching a certain age by the very law, or by limitation of the general legal competence in a court non-contentious procedure by imposing a protective measure of legal competence which enables realization of the right to legal competence according to the mental capacities and capabilities of a natural person. The authors point to certain new legal solutions regarding limitation of legal capacity in a court non-contentious procedure, to the motives of the legislator and to the new duty of the court to also decide upon the competence for exercising the election right.

Keywords: legal competence, general legal competence, special legal competence, limited legal competence, non-contentious procedure.

Др Родна ЖИВКОВСКА,
редовни професор, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје
Правни факултет „Јустинијан Први“

Др Тина ПРЖЕСКА,
редовни професор, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје
Правни факултет „Јустинијан Први“

Теа ЛАЛЕВСКА,
Асистент, Правни факултет „Јустинијан Први“,
Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје

СТАТУС ЗАЛОЖНИХ ПОВЕРИЛАЦА ТОКОМ ПОСТУПКА ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЗАЛОЖНОГ ПРАВА У МАКЕДОНСКОМ ПРАВУ

Резиме

У раду се анализирају статус и права заложног повериоца у току процеса остваривања заложног права. Како се показује у раду, у македонском праву једно од основних права заложног повериоца, у случају кашњења дужника, јесте право да захтева остварење заложног права продајом заложеног предмета, јер се *lex commissoria* признаје само у изузетним ситуацијама. Анализа македонског законодавства показује да се заложним повериоцима нуде различите алтернативе у погледу остваривања заложног права као што су: јавни бележник, извршитељи, посредници, агенција за некретнине, иако неке од понуђених алтернатива нису одрживи због недовољне регулисаности, или због чињенице да су дозвољени само када је заложно право стечено уговором (уговорна залога). У правној пракси, како ће се показати у раду, заложни повериоци се најчешће обраћају извршитељима када су испуњени услови за остваривање заложног права. С обзиром да извршитељи поступају у складу са Законом о извршењу, остваривање заложног права врши се у извршном поступку. Суштина проблема који се јављају у поступку извршења лежи у чињеници да су одредбе Закона о извршењу опште природе, нису посебно прилагођене ради остваривања заложног права, нити је потребно. Како се у раду показује, извршитељи су ти који треба да прилагоде вођење извршног поступка како би то служило сврси – остваривању заложног права. Имајући то у виду, у раду се анализирају проблеми и питања која се јављају у извршном поступку и упућује се на могуће решење на основу природе и уређења заложног права.

Кључне речи: грађанско право, стварно право, заложно право.

Rodna ŽIVKOVSKA, Ph.D*

Tina PRŽESKA Ph.D**

Tea LALEVSKA***

THE STATUS OF THE PLEDGE CREDITOR DURING THE REALIZATION OF THE RIGHT OF PLEDGE IN THE MACEDONIAN LAW

Abstract

The paper analyses the status and rights of the pledge creditor during the process of realization of the right of pledge.

As it is shown in the paper, in Macedonian law one of the main rights of the pledge creditor, in case of default on part of the debtor, is the right to demand realization of the right of pledge by sale of the pledged object, since *lex commissoria* is granted only in exceptional situations. The analysis of the Macedonian legislation shows that pledge creditors are offered various alternatives to choose from concerning the realization of the right of pledge such as: notary public, enforcement agents, brokers, real-estate agency, although some of the offered alternatives aren't viable due to insufficient regulation, or due to the fact that they are permitted only when the right of pledge has been acquired by contract (contract pledge).

In the legal practice, as the paper will demonstrate, the pledge creditors usually turn to enforcement agents when conditions for realization of the right of pledge are fulfilled. Since enforcement agents act in accordance to the Enforcement Law, the realization of the pledge right is conducted in enforcement proceeding. The core of problems that arise in the enforcement proceedings lays in the fact that the provisions of the Enforcement Law are of general nature, they are not specifically adapted for the purpose of realization of the right of pledge, nor they need to be. As it is shown in the paper, enforcement agents are the ones that need to adapt the conduct of the enforcement proceedings so it would serve the purpose at hand – the realization of the right of pledge. With that in mind, the paper analyses the problems and issues arising in enforcement proceeding and directs to the possible solution based on the nature and regulation of the right of pledge.

Key words: civil law, property law, right of pledge.

* Professor, Faculty of Law Iustinianus Primus, “Ss. Cyril and Methodius” University in Skopje, email: r.zivkovska@pf.ukim.edu.mk.

** Professor, Faculty of Law Iustinianus Primus, “Ss. Cyril and Methodius” University in Skopje, email: t.przeska@pf.ukim.edu.mk.

***Assistant, Faculty of Law Iustinianus Primus, “Ss. Cyril and Methodius” University in Skopje, email: tealalevska@gmail.com.

Др Олга ЈОВИЋ - ПРЛАИНОВИЋ*

ЛИШЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА У КОНТЕКСТУ ПРАВА НА ПОШТОВАЊЕ ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА

Апстракт

Питање односа родитеља и деце и породичног живота је веома комплексно питање због специфичности веза између субјеката тог односа, садржине њихових права и обавеза, интереса који се штити, природе санкције и ограничења која се постављају код нарушавања тих односа. Лишење родитељског права је породичноправна санкција којом се покушавају помирити два супротстављена начела: начело најбољег интереса детета и права на поштовање породичног живота. Родитељско право изведено је из дужности родитеља и постоји у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Уколико родитељи злоупотребљавају, не врше или неадекватно врше овлашћења из садржине родитељског права санкција погађа једног или оба родитеља. Родитељско право може бити ограничено, тј. родитељ може бити лишен свих или појединих овлашћења из садржине родитељског права, под условима и у поступку који је законом прописан. Као саставни елемент права на поштовање породичног живота, родитељско право се сврстава у основно људско право, из ког разлога је интервенција државе у односима између деце и родитеља утемељена на два основна принципа: принципу најмањег посезања и принципу легалитета. У овом раду предмет пажње ауторке је усмерен на анализу међународних (универзалних и регионалних) стандарда који се примењују у овој материји, са освртом на решења у националном породичном законодавству.

Кључне речи: ограничење родитељског права, право на поштовање породичног живота, међународни стандарди.

* Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, olga.jovic@pr.ac.rs.

Olga JOVIĆ PRLAINOVIĆ, Ph.D

Full-time Professor, University of Priština in Kosovska Mitrovica,

Faculty of Law

DEPRIVATION OF PARENTAL RIGHTS IN THE CONTEXT OF THE RIGHT TO RESPECT FAMILY LIFE

Summary

The issue of the relationship between parents and children and family life is a very complex issue due to the specifics of the relations between the subjects of that relationship, the content of their rights and obligations, the interests to be protected, the nature of sanctions and restrictions. Deprivation of parental rights is a family sanctions that seek to reconcile two opposite principles: the principle of the best interests of the child and the right to respect for family life. If the parents abuse, do not exercise or inadequately exercise the powers from the content of the parental rights, the sanction affects one or both parents. Parental rights may be limited, i.e. the parent may be deprived of all or some of the authorizations from the content of the parental rights under the conditions and the procedure prescribed by law. As an integral element of the right to respect for family life parental rights are classified as basic human rights.

Key words: restriction of parental rights, right to respect for family life, international standards.

Др Тамара БУРЂИЋ*

Др Зоран ЂИРИЋ*

МЕДИКО-ЛЕГАЛНИ АСПЕКТ ПОНИШТАЈА УГОВОРА О
ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ ЗБОГ НЕДОСТАТКА
АЛЕАТОРНОСТИ³

Апстракт

Уговор о доживотном издржавању се често закључује у пракси, и као такав највише оспорава због недостатка алеаторности која је предвиђена важећим Законом о наслеђивању, као посебан разлог његове рушљивости. Оно што је спорно код поништаја уговора о доживотном издржавању по овом основу јесте недостатак објективних параметара на основу којих би се недостатак алеаторности могао утврдити, јер је разлог рушљивости конципиран у виду правног стандарда, без прецизнијих смерница и мерила за његово утврђивање. Отуда значајан допринос за његову даљу конкретизацију даје судска пракса, која се анализира у овом раду, а која се у основи ослања на медицинску струку и ставове вештака. Коначно, циљ рада је да се утврде могући правци прецизирања законске одредбе која нормира овај основ рушљивости, како би се отклонили пробема приликом оцене његовог постојања, како са правног, тако и медицинског становишта, и на тај начин спречиле његове злоупотребе и неморално поступање.

Кључне речи: уговор о доживотном издржавању; рушљивост; алеаторност, медицинско вештачење; старост; блиска смрт.

* Доцент, Правни факултет Универзитета у Крагујевцу.

* Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Нишу,

³ Рад је резултат истраживања на пројекту Министарства просвете и науке РС „Заштита људских и мањинских права у европском правном простору“ који се реализује на Правном факултету у Нишу.

Tamara ĐURĐIĆ, Ph.D

Assistant professor, University of Kragujevac, Faculty of Law

Zoran ĆIRIĆ, MD

Full-time professor, University of Niš, Faculty of Law

MEDICO-LEGAL ASPECT OF ANNULMENT OF LIFE-LONG MAINTENANCE CONTRACT DUE TO LACK OF ALEATORYNESS

Summary

The maintenance contract is often concluded in practice, and as such is mostly disputed due to the lack of aleatoriness provided by the current Law on Inheritance, as a special reason for its voidness. The basis on which the lack of aleatoriness could be determined, because the reason for the voidness is conceived in the form of a legal standard, without more precise guidelines and criteria for its determination. Hence, a significant contribution to its further concretization is given by the case law, which is analyzed in this paper, and which basically relies on the medical profession and the views of experts. Finally, the aim of this paper is to determine possible ways to specify the legal provision that regulates this basis for annulment, in order to eliminate problems in assessing its existence, both from a legal and medical point of view, and thus preventing its misuse and immorality.

Key words: maintenance contract; voidness; aleatoriness, medical expertise; old age; imminent death.

Др Душко ЧЕЛИЋ*

ЦРТИЦЕ О ОГРАНИЧЕЊИМА ПРАВА СВОЈИНЕ НА КУЛТУРНИМ
ДОБРИМА
У ЗАКОНУ О КУЛТУРНОМ НАСЛЕЂУ

Апстракт

Крајем 2021. године у Србији је, након скоро три деценије, донет нови кровни пропис у области заштите културних добара – Закон о културном наслеђу, чиме је престао да важи Закон о културним добрима. Доношење овог закона пратиле су извесне контроверзе, као и јавна реакција Српске православне цркве, везана, између осталог, за својинска права власника културних добара.

Право на културу, на уживање културне баштине је универзално људско право. С друге стране, у самом појму културне баштине садржана је идеја очувања односно заштите културних добара. Идејом заштите културне баштине и преношења будућим генерацијама, прожета је и Конвенција о заштити светске културне и природне баштине, која је део правног поретка Србије. Суштина културних добара је друштвена – право на културу и потреба грађана на уживање културе је једно од основних људских права. С тога власници културних добара, поред уобичајених ограничења права својине, везаних за њену "друштвену функцију", трпе додатна својинска ограничења чији је *ratio* у очувању културног благостања друштва.

Циљ рада је да се, упоређивањем одговарајућих норми Закона о културном наслеђу и Закона о културним добрима, утврди да ли је отклоњена системска несагласност са Уставом и Законом о јавној својини. Такође, у раду ће бити упоређен однос између неспорног јавног интереса за ограничењем права својине на културним добрима, у сврху њихове заштите, и јемства права својине као једног од основних људских права. На основу неопходних анализа, покушаћемо да одговоримо на питање да ли је област својинских права на културним добрима, након доношења поменутог закона, регулисана потпуније и прецизније, као и да ли је усклађена са правним поретком Србије.

Кључне речи: културна добра, Закон о културном наслеђу, Закон о културним добрима, ограничења права својине.

* Доцент, Правни факултет Универзитета у Приштини, Косовска Митровица,
dusko.celic@pr.ac.rs

Duško ČELIĆ, Ph.D.

Assistant Professor, Faculty of Law, University of Priština, Kosovska
Mitrovica

ABOUT RESTRICTIONS ON PROPERTY RIGHTS ON CULTURAL PROPERTIES IN THE LAW ON CULTURAL HERITAGE

Summary

At the end of 2021, after almost three decades, a new "umbrella" regulation in the field of protection of cultural goods was passed in Serbia - the Law on Cultural Heritage, which ended the validity of the Law on Cultural Goods. The adoption of this law was accompanied by certain controversies, as well as the public reaction of the Serbian Orthodox Church, related, among other things, to the property rights of the owners of cultural goods.

The right to culture, to enjoy cultural heritage is a universal human right. On the other hand, the very concept of cultural heritage contains the idea of preserving or protecting cultural property. The Convention on the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, which is part of the legal order of Serbia, is permeated with the idea of protecting cultural heritage and passing it on to future generations. The essence of cultural goods is social - the right to culture and the need of citizens to enjoy culture is one of the basic human rights. Therefore, the owners of cultural goods, in addition to the usual restrictions on property rights, related to its "social function", suffer additional property restrictions whose ratio is in preserving the cultural well-being of society.

The aim of this paper is to determine, by comparing the relevant norms of the Law on Cultural Heritage and the Law on Goods, whether the systemic inconsistency with the Constitution and the Law on Public Property has been eliminated. Also, the paper will compare the relationship between the undisputed public interest in restricting property rights to cultural property, for the purpose of their protection, and the guarantee of property rights as one of the basic human rights. Based on the necessary analyzes, we will try to answer the question whether the area of property rights on cultural goods, after the adoption of the mentioned law, is regulated more completely and precisely, as well as whether it is harmonized with the legal order of Serbia.

Key words: cultural goods, Law on Cultural Heritage, Law on Cultural Goods, restrictions on property rights.

Др Данијела ПЕТРОВИЋ*

МОГУЋНОСТИ УНАПРЕЂЕЊА ЕФИКАСНОСТИ ПАРНИЧНОГ ПОСТУПКА

Апстракт

Инсистирање на решавању питања ефикасности правосудног система детерминисано је принципом према коме закаснила правда није правда (*Justice delayed is justice denied*). Дужина трајања судских поступака обесмишљава правду, те је на држави да створи услове за ефикасније функционисање правосуђа које ће омогућити свим грађанима заштиту угрожених и повређених права у разумном року. Решавање питања (не)ефикасности правосудног система и уштеда које се тиме могу остварити није једноставно. Променама закона и реформама правосудног система чине се напори како би се ефикасност система повећала, али су у пракси помаци јако мали, те се стиче утисак да досадашње промене нису омогућиле адекватан напредак.

Неопходност повећања ефикасности парничног поступка има оправдања, поред потребе за заштитом права у разумном року и у чињеници да парнични поступак апсорбује значајну количину ресурса чијом би применом у другим областима могло да се повећа друштвено благостање. Чињеница да трошкови парничног поступка утичу на ниво индивидуалног благостања парничних странака, али и друштвено благостање, јер трошкове функционисања судова сnose порески обвезници, активност на повећању ефикасности у њиховом спровођењу чине оправданим и неопходним.

Анализом у раду указује се на узроке неефикасности парничног поступка, могућност његовог унапређења и значај који судије и адвокати имају у томе. Анализа у раду ограничена је на грађанскоправне парничне поступке покренуте у циљу заштите субјективних грађанских права.

Кључне речи: парнични поступак, неефикасност, судије, адвокати.

* Доцент, Правни факултет Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, danijela.petrovic@pr.ac.rs

Danijela PETROVIĆ, Ph.D

Assistant Professor, University of Pristina in Kosovska Mitrovica

POSSIBILITIES OF IMPROVING THE EFFICIENCY OF CIVIL PROCEDURE

Summary

The insistence on resolving the issue of the efficiency of the judicial system is determined by the principle according to which delayed justice is not denied. The length of court proceedings makes justice meaningless, and it is up to the state to create conditions for a more efficient functioning of the judiciary that will enable all citizens to protect endangered and violated rights within a reasonable time. Addressing the (in) efficiency of the justice system and the savings that can be achieved is not easy. Changes in the law and reforms of the judicial system are being made in order to increase the efficiency of the system, but in practice the progress is very small, and it seems that the changes so far have not enabled adequate progress.

The need to increase the efficiency of litigation is justified, in addition to the need to protect rights within a reasonable time and the fact that litigation absorbs a significant amount of resources whose application in other areas could increase social welfare. The fact that the costs of litigation affect the level of individual welfare of litigants, but also social welfare, because the costs of the courts are borne by taxpayers, makes the activity of increasing efficiency in their implementation justified and necessary.

The analysis in the paper points out the causes of the inefficiency of the litigation procedure, the possibility of its improvement and the importance that judges and lawyers have in that. The analysis in the paper is limited to civil litigation initiated in order to protect subjective civil rights.

Key words: litigation, inefficiency, judges, lawyers.

Ивана РАДОМИРОВИЋ*

ОДНОС ПРАВА СВОЈИНЕ И ПРАВА НА ДОМ ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ НАЦИОНАЛНИХ СУДОВА И ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Апстракт

Судови Републике Србије и Европског суда за људска права неретко се сусрећу са случајевима у којима долази до сукоба између права својине и права на дом. До сукоба често долази у ситуацијама у којима је власник непокретности једно лице, док друго лице у тој непокретности живи и она представља његов дом. У судским поступцима који су покренути тужбом за иселење потребно је успоставити равнотежу између интереса власника да неограничено врши својинскоправна овлашћења, и интереса титулара права на дом да у њему живи, што је најчешће од егзистенцијалног значаја за то лице. Уколико је титулар права својине Република Србија, по правилу ће примат имати право на дом, а имајући у виду да материјални интерес државе ретко може превагнути над егзистенцијалним интересом приватног лица, док ће ситуација бити нешто компликованија када су у колизији приватни интереси. Метод аутономног тумачења Европске конвенције који примењује Европски суд за људска права довео је до тога да се заштитом права на дом, које представља просторну димензију права приватности, ограничава право својине.

Кључне речи: право својине, право на поштовање дома, Европски суд за људска права, судска пракса, колизија права.

* Истраживач приправник, Институт за упоредно право, i.radomirovic@iup.rs.

Ivana RADOMIROVIĆ

Research Assistant, Institute of Comparative Law, Belgrade

RELATIONS BETWEEN OWNERSHIP RIGHT AND THE RIGHT TO
HOME FROM THE PERSPECTIVE OF THE NATIONAL COURTS AND
THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Summary

The national courts of the Republic of Serbia and the European Court of Human Rights often encounter cases in which there is a conflict between ownership right and the right to respect for a home. Conflicts often occur in situations where the owner of the immovable property is one person, while the other person lives in the property which represents his home. In court proceedings initiated by an eviction lawsuit, a balance needs to be struck between the owner's interest in exercising his ownership right indefinitely and the interest of the holder of the right to respect for a home to live in it, which is most often of the existential importance to that person. If the holder of property rights is the Republic of Serbia, in most cases, the right to respect for a home shall prevail, bearing in mind that the materialistic interest of the state can rarely prevail over the existential interest of a private person, while the situation will be somewhat more complicated when private interests collide. The method of autonomous interpretation of the European Convention applied by the European Court of Human Rights has led to the protection of the right to respect for home, which represents the spatial dimension of the right to privacy, limiting the ownership right.

Key words: ownership right, the right to respect for home, the European Court of Human Rights, case law, conflict of rights.

Др Бојан МИЛИСАВЉЕВИЋ*

ТЕРИТОРИЈА И ТЕРИТОРИЈАЛНИ СПОРОВИ У МЕЂУНАРОДНОМ ПРАВУ

Апстракт

У раду се обрађује појам и значај територије у међународном праву као и еволуција правила која су везана за саму територију. Указује се на различите режиме територија, као и начине стицања државне територије. Инсистира се на важности територије у међународном праву као и значају поретка Уједињених нација у погледу очувања територијалне целовитости држава чланица. Посебна пажња је усмерена на питање граница у међународном праву као и правила у вези разграничења самих држава. Овде се указује и на основне трендове праксе у погледу решавања спорова пред међународним форумима у вези разграничења. Аутор се посебно бавио питањем територијалних спорова и начинима њиховог решавања. Нарочито је истакнута забрана употребе силе у решавању територијалних спорова као једно од фундаменталних начела општег међународног права. На крају су изведени закључци у вези територије и територијалних спорова и дата нека предвиђања поготово у погледу очувања територијалне целовитости Републике Србије и права која има у вези Косова и Метохије.

Кључне речи: територија, границе, територијални спорови, забрана употребе силе;

*Редовни професор, Правни факултет Универзитета у Београду, bojan@ius.bg.ac.rs

Bojan MILISAVLJEVIĆ, Ph.D

Full- time Professor. University of Belgrade, Faculty of Law

TERRITORY AND TERRITORIAL DISPUTES IN INTERNATIONAL LAW

Summary

The paper deals with the concept and significance of territory in international law as well as the evolution of rules related to the territory itself. Different regimes of territories are pointed out, as well as ways of acquiring state territory. It insists on the importance of territory in international law as well as the importance of the United Nations order in preserving the territorial integrity of member states.

Special attention is paid to the issue of borders in international law, as well as the rules regarding the delimitation of states themselves. It also points out the basic trends in the practice of resolving disputes before international forums regarding delimitation. The author especially dealt with the issue of territorial disputes and ways of resolving them. The prohibition of the use of force in resolving territorial disputes as one of the fundamental principles of general international law was especially emphasized. In the end, conclusions were drawn regarding the territory and territorial disputes, and some predictions were made, especially regarding the preservation of the territorial integrity of the Republic of Serbia and the rights it has regarding Kosovo and Metohija.

Key words: territory, borders, territorial disputes, prohibition of use of force.

Др Јелена ЋЕРАНИЋ ПЕРИШИЋ*
Ива ТОШИЋ*

РАЗВОЈ ЗАШТИТЕ ЉУДСКИХ ПРАВА У ПРАВНОМ ПОРЕТКУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Апстракт

Заштита људских права у правном поретку Европске уније (комунитарни правни поредак) превасходно је резултат судске праксе Суда правде. Суд је установио корпус основних права која гарантује позивајући се на општа начела права и међународне уговоре у области људска права (којима су приступиле државе чланице ЕУ), као изворе инспирације. Овакав концепт заштите ојачан је усвајањем Повеље о основним правима у ЕУ. У раду је најпре анализирана судска пракса Суда правде у вези са заштитом људских права у ЕУ. Након тога представљено је мишљење Суда правде о приступању Европске заједнице Европској конвенцији за заштиту људских права и основних слобода. Затим је размотрено на који начин су измене и допуне Оснивачких уговора допринеле заштити људских права у правном поретку ЕУ. Напошетку су испитане одредбе Уговора из Лисабона којим се успостављају тзв. „три стуба европског система заштите основних права“. У питању су Повеља о основним правима у ЕУ чија је правна снага изједначена са Оснивачким уговорима, општа начела права Уније, заснована на пракси Суда правде и механизам приступања Европске уније Европској конвенцији о људским правима и основним слободама.

Кључне речи: људска права, Европска унија, Суд правде, судска пракса, Уговор из Лисабона.

* Научни саветник, Институт за упоредно право, Београд, ceranicj@gmail.com

* Истраживач сарадник, Институт за упоредно право, Београд,
iva_tosic@hotmail.com

Jelena ČERANIĆ PERIŠIĆ, Ph.D

Principal Research Fellow, Institute of Comparative Law, Belgrade

Iva TOŠIĆ,

Research Assistant, Institute of Comparative Law, Belgrade

DEVELOPMENT OF HUMAN RIGHTS PROTECTION IN THE EUROPEAN UNION LEGAL ORDER

Summary

Human rights protection in the European Union (Community legal order) is primarily the result of the Court of Justice case law. This Court has established a corpus of fundamental rights that guarantees, referring to the general principles of law and international agreements, as sources of inspiration. This concept of protection of fundamental rights is further strengthened by the adoption of the Charter on Fundamental Rights. The paper examines development of human rights protection within the EU legal order. In the first part, the authors analyze this development through the Court of Justice case law. The second part of the article is devoted to the Opinion of the Court of Justice on the accession of the European Community to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Further, it is discussed how the amendments to the Founding Treaties contributed to the development of human rights protection in the EU legal order. Finally, the article examines the Lisbon Treaty provisions, introducing so called “three pillars” of fundamental rights. These are: the Charter on Fundamental Rights as a binding instrument, the accession of the EU to the European Convention of Human Rights and the reference to the general principles of law as established by the Court of Justice.

Key words: human rights, European Union, Court of Justice, case law, Lisbon Treaty.

Др Драгољуб ТОДИЋ*

ЉУДСКА ПРАВА И КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ

Апстракт

Циљ рада је сагледавање карактера односа између људских права и климатских промена. Разматра се теза да постојећи нормативни оквир права на (здраву) животну средину пружа основу за расправу и о праву на (стабилну) климу. Отуда је општи контекст расправе одређен достигнутим нивоом развоја права на (здраву) животну средину. У уводном делу рада се дају назнаке о значају и сложености односа између људских права и климатских промена и указује на методолошка питања. У првом делу рада се указује на међународно-правну регулативу у области животне средине и климатских промена. Испитује се постојање права на (здраву) животну средину у међународним уговорима. Посебна пажња је посвећена анализи одредаба Париског споразума о клими (2015). Указује се и на питање односа међународних уговора у области људских права према проблемима животне средине. Други део рада је посвећен унутрашњим прописима Републике Србије (РС) који се односе на животну средину, климатске промене и право на (здраву) животну средину. У закључку се констатује да питање односа између људских права и климатских промена захтева пажљивију елаборацију и да Париски споразум о клими покушава установити ову везу на један специфично узак начин. За конституисање права на (стабилну) климу неопходно је претходно чвршће конституисање права на (здраву) животну средину, као и решавање већег броја других концепцијских дилема.

Кључне речи: људска права, климатске промене, Париски споразум о клими, животна средина, међународни уговори.

* Научни саветник, Институт за међународну политику и привреду, Београд, d.todic@diplomacy.bg.ac.rs; dtodic@ymail.com.

Dragoljub TODIĆ, Ph.D

Full-time professor, Institute of International Politics and Economics, Belgrade

HUMAN RIGHTS AND CLIMATE CHANGE

Summary

The aim of the paper is to perceive the nature of the relationship between human rights and climate change. A thesis is considered that the existing normative framework of the right to a (healthy) environment provides a basis for discussion on the right to a (stable) climate, but that there is a number of open issues. The general context of the discussion is determined by the achieved level of development of the right to a (healthy) environment. The introductory part of the paper provides indications of the importance and complexity of the relationship between human rights and climate change and points to methodological issues. The first part discusses international legal regulations in the field of environment and climate change. The existence of the right to a (healthy) environment in international agreements is examined. Special attention is paid to the analysis of the provisions of the Paris Climate Agreement (2015). The issue of the relationship of international human rights agreements with environmental problems is highlighted. The second part of the paper is dedicated to the internal regulations of the Republic of Serbia (RS) related to the environment, climate change and the right to a (healthy) environment. The conclusion notes that the issue of the relationship between human rights and climate change requires more careful elaboration and that the Paris Climate Agreement seeks to establish this link in a specifically narrow way. To constitute the right to a (stable) climate, it is necessary to first establish a stronger constitution of the right to a (healthy) environment, as well as to solve several other conceptual dilemmas.

Key words: human rights, climate change, Paris Climate Agreement, environment, international agreements.

Др Мирјана ГЛИНТИЋ*

КЛАСИФИКАЦИЈА РИЗИКА КАО ОСНОВ ДИСКРИМИНАЦИЈЕ У ПРАВУ ОСИГУРАЊА

Апстракт

Разврставање осигураника по групама и класификација ризика представља неминовност у праву осигурања. Од начина поделе осигураника у подкласе и класе према вероватноћи остваривања осигураног ризика зависе бројне одлуке осигураваача које се тичу премије које ће наплатити и покрића које ће понудити. Међутим, у последњих пар година пред бројним националним и наднационалним судовима се покренуло питање адекватности критеријума који осигураваачи користе приликом разврставања својих осигураника. Бројни од тих критеријума су препознати као основи дискриминације који воде неправичном третману појединаца. Од наведених оптужби, осигураваачи се бране позивајући се на статистичку корелацију између спорних актуарских критеријума и вероватноће остваривања ризика. Ауторка настоји да одговори на питање да ли у праву осигурања заправо постоји статистички оправдана дискриминација или се само ради о недостатку других актуарских критеријума које би осигураваачи могли да користе, а који би омогућили уважавање хетерогености сваке вештачки формиране групе осигураника.

Кључне речи: осигурање, класификација ризика, дискриминација, статистика, актуарски фактори.

* Научни сарадник, Институт за упоредно право, Београд;
mirjanaglintic@yahoo.com

Mirjana GLINTIĆ, Ph.D

Research Associate, Intitute of Comparative Law, Belgrade

RISK CLASSIFICATION AS A CAUSE OF DISCRIMINATION IN INSURANCE LAW

Summary

Classification of the insureds and risk classification represent an inevitability in insurance law. Numerous decisions of insurers regarding the insurance premium they will collect and the insurance coverage they will offer depend on the manner of dividing the insureds into subclasses and classes according to the probability of occurrence of the insured risk. However, in the last few years, a number of national and supranational courts have raised the issue of the adequacy of the criteria used by the insurers when classifying their policyholders. Many of these criteria have been identified as discrimination causes leading to unfair treatment of individuals. Main insurers' argument against these allegations is the existence of a statistical correlation between the disputed actuarial criteria and the probability of the occurrence of the risk insured, which should justify the usage of the given criteria.

The author tries to answer the question whether the statistically justified discrimination actually exists in insurance law or whether it is just a lack of other actuarial criteria that insurers could use and which would make allowance for taking into account the heterogeneity of each artificially formed group of policyholders.

Key words: Insurance, Risk Classification, Discrimination, Statistics, Actuarial factors.

Др Јелена БЕЛОВИЋ*

Др Гордана ДАМЈАНОВИЋ*

МЕЂУНАРОДНА АРБИТРАЖА И ПАТЕНТНИ СПОРОВИ

Апстракт

Интелектуална својина и стање законодавства у овој области представљају кључне факторе за развој иновативне технологије. Спорови који се односе на предмет права интелектуалне својине су сваке године све бројнији и разноврснији по свом садржају. С обзиром на њихову природу, присуство техничких елемената, високу специјализацију, траже се начини за њихово ефикасно решавање. Међународна арбитража је недовољно коришћен метод решавања спорова о патентима. Биотехнолошка и фармацеутска индустрија су веома погодне за патент, а арбитраже су као алтернативни метод решавања, свакако погодније од међународне парнице. Арбитража уопштено има предност, јер представља мање формалну и краћу процедуру од судског поступка и арбитражна пресуда је међународно лакше извршива. Предност је у томе што обе стране задржавају контролу над процесом решавања спора. То може да помогне да се сачувају добри пословни односи. Фармацеутска и биотехнолошка индустрија ће ефикасно заштитити своја патентна права на међународном плану, уз избегавање сложености и недоследности међународних судских спорова.

Кључне речи: биотехнологија, фармацеутски производи, патенти, повреде патента, арбитража.

* Ванредни професор, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, jelena.belovic@pr.ac.rs

* Доцент, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, gordana.damjanovic@pr.ac.rs

Jelena BELOVIĆ, Ph.D,

Associate professor, University of Priština in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Law

Gordana DAMJANOVIĆ, Ph.D

Assistant professor, University of Priština in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Law

PATENT DISPUTES AND INTERNATIONAL ARBITRATION

Summary

Intellectual property and legislation are key factors for the development of innovative technology. Disputes related to the subject of intellectual property rights are more and more numerous and diverse in their content every year. Given their nature, the presence of technical elements, high specialization, ways are sought for their effective solution. International arbitration is an insufficiently used method of resolving patent disputes. However, the biotech and pharmaceutical industries are very suitable for patent arbitration and would benefit from using this alternative form of international dispute resolution instead of international litigation. Arbitration generally has the advantage of being less formal and shorter than court proceedings applicable. The advantage is that both sides retain control over the dispute resolution process. This can help maintain good business relationships. The pharmaceutical and biotechnology industries will effectively protect their patent rights internationally, while avoiding the complexity and inconsistency of international litigation.

Key words: biotechnology, pharmaceuticals, patents, patent infringements, arbitration.

Др Драган ДАКИЋ,
Доцент, Правни факултет, Универзитет у Крагујевцу

РУДАРЕЊЕ ЉУДСКИХ ПРАВА: ПРАВО НА ДИГИТАЛНУ ПИСМЕНОСТ

Резиме

О самом појму дигиталне писмености се у литератури нашироко говори и у зависности од дисциплине различито је дефинисан. У овом раду се не бавимо дефиницијом појма јер нам је намјера да истражимо дигиталну писменост у домену позитивних права, а не као друштвени феномен. Штавише, не дефинишемо садржај и обим овог претпостављеног права. Наш фокус је на фундаменталнијем питању: Да ли нам је потребно право на дигиталну писменост? Одговор на ово питање је пресудан за постојање самог права. Да бисмо до њега дошли, индиректно смо користили правни метод и технике типичне за истраживање права из групе која је означена као „нова права“. С тим у вези, право на дигиталну писменост је контекстуализовано са правом на образовање и његовом трансформацијом у дигитално окружење. Дакле, главна хипотеза је да је право на дигиталну писменост сајбер-еквивалент права на образовање. Прихваћени силогизам хипотезе је да нам заиста треба право на дигиталну писменост у информационом друштву, и то из истих разлога због којих морамо имати право на образовање у свијету атома. Главни закључци истраживања су да право на образовање има за циљ да пружи личне користи појединцима и користи индустрији/друштву; право на дигиталну писменост одговара тој сврси у данашњим околностима; а категоризација дигиталне писмености као људског права је једини одговарајући приступ имајући у виду њен значај у информационом друштву.

Кључне речи: нова права, право на дигиталну писменост.

Dragan DAKIĆ, Ph.D*

HUMAN RIGHTS MINING: THE RIGHT TO DIGITAL LITERACY

Summary

The very notion of digital literacy has been broadly discussed in the literature and depending on the discipline, differently defined. In this paper we are not referring to the definition of the notion since our intention is to explore the digital literacy in the realm of legal rights rather than as social phenomena. Furthermore, we are not defining the content and the scope of this presumed right. Our focus is on the more fundamental question: Do we need the right to digital literacy? The answer to this question is decisive for the existence of the right itself. In order to reach it, we have indirectly used legal method and techniques typical for exploration of the rights from the group labeled as ‘new rights’. In this regard, the right to digital literacy has been contextualized to the right to education and its transformation into digital environment. Thus, the main hypothesis is that the right to digital literacy is cyber-equivalent of the right to education. Accepted syllogism of the hypothesis is that we do need to have the right to digital literacy in the information society, for the same reasons we need to have the right to education in the world of atoms. Main findings of the research are that the right to education is purposed to provide personal benefits to individuals and utility to the industry/society; the right to digital literacy is corresponding to that purpose in the present day circumstances; and categorization of digital literacy as a human right is the only appropriate approach bearing in mind its importance in informatics society.

Key words: new rights, digital literacy.

* Assistant Professor, University of Kragujevac, Faculty of Law, ddakic@jura.kg.ac.rs

Јована БЛЕШИЋ,
Истраживач сарадник,
Институт за међународну политику и привреду, Београд

AUT DEDERE AUT JUDICARE У МЕЂУНАРОДНОМ И УНУТРАШЊЕМ ПРАВУ

Резиме

Максима *aut dedere aut judicare* значи да је држава на чијој територији окривљени нађе дужна да га или изручи или да спроведе судски поступак. У овом раду, ауторка ће објаснити порекло ове максиме и њено значење. Први део рада посвећен је међународном праву и изворима права. Главно питање на које се тежи одговорити јесте да ли је овај принцип постао део међународног обичајног права и која од ове две обавезе има приоритет. Други део рада посвећен је унутрашњем праву и, конкретно, једном случају у судској пракси Србије који је оставио обележје. Он је показао да људска права увек морају да се поштују и колико је политичка воља важна.

Кључне речи: *aut dedere aut judicare*, изручење, међународно кривично право.

Jovana BLEŠIĆ*

* Research Associate, Institute of International Politics and Economics, Belgrade, PhD student, University of Belgrade, Faculty of Law, jovana.blesic@diplomacy.bg.ac.rs. This paper was written within the strategic project entitled “Contemporary Problems of the Legal System of Serbia” which is implemented at the Faculty of Law, University of Belgrade.

Jovana BLEŠIĆ*

AUT DEDERE AUT JUDICARE IN INTERNATIONAL AND DOMESTIC
LAW

Abstract

Maxim *aut dedere aut judicare* means that the state where the criminal is found should either extradite him or prosecute him. In this paper, the author will explain the origin of this maxim and its meaning. The first part of the paper is devoted to international law and the sources of law. The main question is whether this maxim become the part of international customary law and which of the options has the primacy. The second part is dedicated to domestic law and, in particular, one case in the jurisprudence of Serbia that has left a mark. It has shown how much human rights must be respected, but also how important political will is.

Key words: aut dedere aut judicare, extradition, international criminal law.

* Research Associate, Institute of International Politics and Economics, Belgrade, PhD student, University of Belgrade, Faculty of Law, jovana.blesic@diplomacy.bg.ac.rs. This paper was written within the strategic project entitled “Contemporary Problems of the Legal System of Serbia” which is implemented at the Faculty of Law, University of Belgrade.

Јелена ЈАКШИЋ*

СЛОБОДА КРЕТАЊА И ПРАКСА ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА

Апстракт

Људско право на слободу је проглашено основним правом у члану 6. Повеље о основним правима Европске уније (2000/С 364/01) који оличава у члану 45. слободу кретања и боравка као право грађана, што прописује и члан 2, Протокола бр. 4 уз Европску конвенцију о људским правима. У раду се говори о утицају пандемије COVID-19 на људска права, нарочито на право на слободу кретања. Овај рад има за циљ да анализира праксу Европског суда за људска права по питању ограничења слободе кретања. Сврха чланка је да се испита да ли су ограничења која су уведена да би се спречило ширење заразе била легитимна и неопходна. У процесу истраживања коришћене су опште и посебне научне методе, као што су дијалектичке, компаративне, догматске и правне методе. Анализом долазимо до сазнања да је током пандемије вируса COVID-19 дошло до суспендовања права на слободу кретања, како би се превентивно деловало на ширење заразног вируса, а све у циљу заштите живота и здравља људи, што се сматра легитимним.

Кључне речи: Европска унија, Европски суд за људска права, људска права, слобода кретања, ограничења слободе кретања, пандемија, COVID-19, здравствена криза.

* Асистент на Правном факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, jelena.jaksic@pr.ac.rs

Jelena JAKŠIĆ

Teaching Assistant, University of Priština in Kosovska Mitrovica,
Faculty of Law

FREEDOM OF MOVEMENT AND PRACTICE OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Summary

The human right to liberty is proclaimed a fundamental right in Article 6 of the Charter of Fundamental Rights of the European Union (2000 / C 364/01), which embodies in Article 45 the freedom of movement and residence as a right of citizens. The article discusses the impact of the COVID-19 pandemic on human rights, especially the right to freedom of movement. This article aims to analyze the case law of the European Court of Human Rights on restrictions on freedom of movement. The purpose of the article is to examine whether the restrictions introduced to prevent the spread of the infection were legitimate and necessary. General and special scientific methods were used in the research process, such as dialectical, comparative, dogmatic and legal methods. The analysis shows that during the pandemic of the COVID-19 virus, the right to freedom of movement was suspended, in order to prevent the spread of the contagious virus, all with the aim of protecting human life and health, which is considered legitimate.

Keywords: European Union, European Court of Human Rights, human rights, freedom of movement, restrictions on freedom of movement, pandemic, COVID-19, health crisis.

Јелена ЈОВАНОВИЋ*

ПОСТУПАК ЗАШТИТЕ ПРАВА И СЛОБОДА ПРОКЛАМОВАНИХ
ЕВРОПСКОМ КОНВЕНЦИЈОМ ЗА ЗАШТИТУ ЉУДСКИХ ПРАВА И
ОСНОВНИХ СЛОБОДА ПРЕД ЕВРОПСКИМ СУДОМ ЗА ЉУДСКА
ПРАВА

Апстракт

Европски суд за људска права представља примарни орган надзора над поштовањем Европске конвенције и заштите људских права и слобода. Након наступања правоснажности пресуде Европског суда за људска права (у даљем тексту суд), којом је утврђена бар једна повреда права гарантованих Европском конвенцијом о заштити људских права и основних слобода и протокола уз њу, држава на коју се односи пресуда има обавезу да предузме одговарајуће мере како би се пресуда извршила. Обавезност пресуде за државе потписнице Конвенције произлази из чланова 1. и 46. Високе стране уговорнице јемче свакоме у својој надлежности права и слободе предвиђене Конвенцијом. Ратификацијом Конвенције државе су се обавезале да се повинују и изврше правоснажну пресуду у сваком предмету у ком су странке.

Кључне речи: Европски суд за људска права, поступак пред Судом, дејство пресуда.

* Докторанд, Правни факултет Универзитета у Новом Саду, адвокат
adv.j.jovanovic@gmail.com

Jelena JOVANOVIĆ

PhD candidate, University of Novi Sad, Faculty of Law

Attorney at Law

PROCEDURE FOR THE PROTECTION OF THE RIGHTS AND
FREEDOMS PROCLAIMED BY THE EUROPEAN CONVENTION FOR
THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL
FREEDOMS BEFORE THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

Summary

Upon admission to the Council of Europe, each state must agree to respect the principles of guaranteeing human rights and freedoms to all persons under its jurisdiction. The European Court of Human Rights is the primary oversight body for compliance with the European Convention and the protection of human rights and freedoms. Following the entry into force of the judgment of the European Court of Human Rights, which found at least one violation of the rights guaranteed by the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and its protocols, the state is obliged to take appropriate measures to enforce the judgment. The obligation of a judgment for States Parties to the European Convention stems from Articles 1 and 46. The High Contracting Parties warrant to everyone within their jurisdiction the rights and freedoms set forth in the Convention. By ratification of the Convention, the states have undertaken to comply and enforce a final judgment in each case in which they are parties.

Keywords: European Court of Human Rights, proceedings before the Court, enforcement of judgments.

Antoine MESMER, LL.M
Police Chief Officer
Pre état date en ligne, Paris, France

ОДНОС ПРЕМА СРПСКОМ МЕНТАЛИТЕТУ – КОМПАРАТИВНА
АНАЛИЗА – историја и мит

Апстракт

Аутор у раду превасходно настоји да истакне српски менталитет кроз призму повезаности менталитета, анатомије човека и људског духа. Истичући да српски народ није само географска ознака, већ да је он и душа и дух, менталитет српског народа повезује са анатомијом човека. У раду се указује на важности једног народа и „победу“ захваљујући менталном. У контексту заштите људских права и основних слобода, у раду се анализирају и законодавни оквири универзалног, регионалног и националног (Француско-српског) карактера, односно њихово (не)поштовање кроз одређене историјске догађаје. Посебна пажња посвећена је узроцима негативног односа „међународне заједнице“ према Србији као и негативне историје Запада према Србима..

Кључне речи: српски менталитет, компаративна анализа, заштита људских права.

Antoine MESMER, LL.M.
Police Chief Officer
Pre état date en ligne, Paris, France

ATTITUDE TOWARDS SERBIAN MENTALITY - COMPARATIVE
ANALYSIS - history and myth

Summary

The author primarily tries to emphasize the Serbian mentality through the prism of the connection between mentality, human anatomy and the human spirit. Emphasizing that the Serbian people are not just a geographical indication, but that they are both soul and spirit, he connects the mentality of the Serbian people with human anatomy. The paper points out the importance of one nation and "victory" thanks to the mental. In the context of protection of human rights and fundamental freedoms, the paper also analyzes the legislative frameworks of universal, regional and national (French-Serbian) character, ie their (dis) respect through certain historical events. Special attention is paid to the causes of the negative attitude of the "international community" towards Serbia, as well as the negative history of the West towards Serbs.

Key words: Serbian mentality, comparative analysis, protection of human rights.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

341.231.14(048)
347(497.11)(048)

МЕЂУНАРОДНА научна конференција "Заштита људских права и слобода
у светлу међународних и националних стандарда" (2022 ; Косовска Митровица)

Зборник сажетака / Међународна научна конференција Заштита људских права и
слобода у светлу међународних и националних стандарда, одржана ... 20. маја 2022.
године на Правном факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у
Косовској Митровици ; [главни и одговорни уредник Драган Благић] = Collection of
summaries / International scientific conference Protection of human rights and freedoms in
light of international and national standards ... was held on 20th May 2022 at the Faculty of
Law, University of Priština in Kosovska Mitrovic ; [editor in chief Dragan Blagić]. - Приштина
[тј.] Косовска Митровица : Правни факултет Универзитета =Priština [тј.] Kosovska
Mitrovica : University, Faculty of Law, 2022 (Краљево : Кварк =Kraljevo : Kvark). - 140 стр.
; 25 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 40. - Напомене уз текст.

ISBN 978-86-6083-082-3

а) Људска права -- Међународна заштита -- Апстракти б) Људска права --
Заштита -- Србија -- Апстракти в) Грађанско право -- Србија -- Апстракти

COBISS.SR-ID 66146057

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У ПРИШТИНИ
СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ

38220 Косовска Митровица, ул. Лоле Рибара 29
е-mail: pra@pr.ac.rs, www.pra.pr.ac.rs

ISBN 978-86-6083-082-3

 кварк
www.kvark.co.rs